VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69

THỨ HAI

14.9.2026 (4.8 Bính Ngọ)

Số 110 (4401)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

ĐỊNH GIÁ KINH TẾ DI SẢN LƯỢNG HÓA GIÁ TRỊ KINH TẾ TỔNG THỂ DI SẢN THẾ GIỚI:

Thiết lập phương thức quản trị mới đối với di sản

(VH). Liên quan đến Đề án "Định giá kinh tế di sản, TEV, lượng hóa giá trị kinh tế tổng thể di sản thế giới" đang được xây dựng, Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hoàng Đạo Cương nhấn mạnh, khung phương pháp lượng hóa sẽ được xây dựng trên cơ sở thống nhất, dễ nhớ, dễ hiểu. Việc định giá không phải để so sánh giá trị giữa các di sản mà là cơ sở để đưa ra công cụ bảo tồn, phát huy giá trị di sản phù hợp. [8]

Phong Nha - Kẻ Bàng là một trong những di sản thuộc phạm vi triển khai đề án **Ảnh: B.LÂM**

Thủ tướng Lê Minh Hưng dự Phiên thảo luận Hội nghị thượng đỉnh BRICS lần thứ 18 [3]

Bộ VHTTDL đặt mục tiêu vận hành Kho dữ liệu văn hóa số quốc gia từ năm 2027 [2]

ỨNG XỬ THẾ NÀO VỚI KHÔNG GIAN, CẢNH QUAN HỒ GƯƠM?

Mở rộng không gian và khoảng trống thiếu bản sắc [5]

LUẬT PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP VĂN HÓA - MỞ KHÓA NGUỒN LỰC, KIẾN TẠO ĐỘNG LỰC MỚI

Muốn đi nhanh phải chọn mũi nhọn

[12]

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Những câu hỏi về trống đồng Thung Mai

● **LÂM SƠN**

Một hiện vật khảo cổ được ba em học sinh phát hiện từ năm 1994 lẽ ra phải là niềm tự hào của địa phương, là một phần ký ức vật chất giúp các thế hệ hôm nay hiểu hơn về lịch sử vùng đất mình đang sống. Thế nhưng, câu chuyện trống đồng được phát hiện tại hang núi Thung Mai thuộc thôn Đồi Bồ (xã Thạch Bình, Nho Quan, Ninh Bình cũ), lại đặt ra không ít câu hỏi: Hiện vật quý được quản lý như thế nào, hồ sơ khoa học ở đâu, quá trình bảo quản và phát huy giá trị ra sao, vì sao lại "bặt vô âm tín" những hơn 30 năm và trách nhiệm của các cơ quan liên quan được xác định thế nào?

(Xem tiếp trang 2)

Dự án tu bổ điện Cần Chánh chịu cảnh "dãi nắng dầm mưa"? [9]

Nỗi niềm... suất ăn bán trú [13]

Thử thách lớn, cơ hội lớn cho U23 [15]

Bộ VHTTDL đặt mục tiêu vận hành Kho dữ liệu văn hóa số quốc gia từ năm 2027

Bộ VHTTDL vừa ban hành Kế hoạch triển khai thực hiện Nghị định số 277/2026/NĐ-CP của Chính phủ về Hạ tầng văn hóa số, giai đoạn 2026 - 2027. Kế hoạch được ban hành nhằm tổ chức quán triệt, phổ biến và triển khai đầy đủ, kịp thời, đồng bộ các quy định của Nghị định số 277/2026/NĐ-CP; xác định rõ nội dung công việc, sản phẩm đầu ra, tiến độ và trách nhiệm của từng cơ quan, đơn vị thuộc Bộ; Hình thành hạ tầng văn hóa số của ngành theo hướng đồng bộ, liên thông, dùng chung; từng bước thiết lập và đưa vào vận hành Kho dữ liệu văn hóa số quốc gia và các nền tảng số dùng chung quy mô quốc gia trong lĩnh vực văn hóa.

Đồng thời, bảo đảm tiến độ, thời gian thực hiện tại Điều 19 Nghị định số 277/2026/NĐ-CP: Hoàn thành kết nối, liên thông với Kho dữ liệu văn hóa số quốc gia đối với các hoạt động, dự án đã triển khai trước ngày 30.10.2026; ban hành kế hoạch tạo lập, chuẩn hóa dữ liệu văn hóa số và lộ trình kết nối trước ngày 9.7.2027; Tạo cơ chế để thu hút đầu tư, hỗ trợ doanh nghiệp phát triển sản phẩm, dịch vụ văn hóa số, góp phần hình thành mạng lưới trung tâm đổi mới sáng tạo văn hóa. Kế hoạch đặt mục tiêu đến hết năm 2027: 100% các hoạt động, dự án về dữ liệu văn hóa số đã triển khai trước ngày Nghị định có hiệu lực hoàn thành kết nối, liên thông với Kho dữ liệu văn hóa số quốc gia trước ngày 30.10.2026.

Ban hành Kế hoạch tạo lập, chuẩn hóa dữ liệu văn hóa số và lộ trình kết nối vào Kho dữ liệu văn hóa số quốc gia trước ngày 9.7.2027; 100% cơ quan, đơn vị thuộc Bộ có dữ liệu văn hóa số hoàn thành rà soát, lập danh mục dữ liệu thuộc phạm vi quản lý. Ban hành và đưa vào áp dụng bộ tiêu chuẩn, quy định chuyên ngành đặc thù về dữ liệu văn hóa số (hệ thống dữ liệu đặc tả, mã định danh đối tượng, từ điển dữ liệu dùng chung); công bố Danh mục sản phẩm, dịch vụ văn hóa số được ưu tiên phát triển. Thiết lập và đưa vào vận hành phiên bản đầu của Kho dữ liệu văn hóa số quốc gia và cổng kiểm thử giao diện lập trình (API sandbox) công khai; kết nối Kho dữ liệu văn hóa số quốc gia với Nền tảng tích hợp, chia sẻ dữ liệu quốc gia và Cổng dữ liệu quốc gia.

Để đạt mục tiêu đề ra, Kế hoạch đưa ra một số nhiệm vụ trọng tâm như: Tổ chức hội nghị quán triệt, tập huấn nội dung Nghị định số 277/2026/NĐ-CP cho các cơ quan, đơn vị thuộc Bộ và Sở VHTTDL, Sở VHTT, Sở Du lịch tại 34 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương. Rà soát, đề xuất sửa đổi, bổ sung hoặc ban hành mới các văn bản chuyên ngành để bảo đảm đồng bộ với Nghị định. Tổ chức rà soát, thống kê, chuẩn hóa và số hóa dữ liệu văn hóa; xây dựng danh mục dữ liệu, hệ thống dữ liệu đặc tả, từ điển dữ liệu dùng chung, mã định danh đối tượng và các tiêu chuẩn, quy chuẩn phục vụ quản lý, chia sẻ, khai thác dữ liệu thống nhất trong toàn ngành.

Bên cạnh đó, xây dựng, thiết lập, quản trị, vận hành Kho dữ liệu văn hóa số quốc gia theo mô hình liên hợp, kết hợp giữa tập trung và phân tán; bảo đảm khả năng lưu trữ, tích hợp, chuẩn hóa, chia sẻ và khai thác dữ liệu từ các cơ sở dữ liệu chuyên ngành về văn hóa, gia đình, thể dục, thể thao và du lịch. Thiết lập giao diện lập trình ứng dụng mở (Open API) và các nền tảng tích hợp, chia sẻ dữ liệu phục vụ kết nối, khai thác dữ liệu giữa các hệ thống thông tin trong ngành và với các cơ sở dữ liệu quốc gia, cơ sở dữ liệu chuyên ngành.

Hoàn thành kết nối, chia sẻ dữ liệu giữa Kho dữ liệu văn hóa số quốc gia với Trung tâm dữ liệu quốc gia, hệ thống định danh và xác thực điện tử (VNeID) và các nền tảng số, cơ sở dữ liệu quốc gia, cơ sở dữ liệu chuyên ngành theo quy định của pháp luật, bảo đảm an toàn thông tin, an ninh mạng và tuân thủ các tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật. Ngoài ra, ưu tiên tập trung triển khai ngay các nhiệm vụ có tính chất nền tảng, quản trị và rà soát pháp lý, không phụ thuộc vào việc đầu tư xây dựng mới hạ tầng kỹ thuật, như: Rà soát, chuẩn hóa hệ thống dữ liệu đặc tả (metadata) và xác định rõ chế độ quyền tác giả, quyền liên quan đối với các tài nguyên văn hóa đã số hóa; bảo đảm việc đóng góp dữ liệu vào Kho dữ liệu văn hóa số quốc gia không làm thay đổi quyền của chủ sở hữu dữ liệu và quyền sở hữu trí tuệ của các tổ chức, cá nhân; Xác định mô hình quản lý, vận hành Kho dữ liệu văn hóa số quốc gia theo phương thức liên hợp, kết hợp giữa tập trung và phân tán; xây dựng lộ trình kết nối, chia sẻ và đồng bộ dữ liệu với Trung tâm dữ liệu quốc gia…

Xây dựng, thiết lập các nền tảng dùng chung quy mô quốc gia do Bộ là cơ quan chủ quản: Nền tảng tích hợp và chia sẻ dữ liệu chuyên ngành: Đảm bảo kết nối, đồng bộ thông suốt giữa Kho dữ liệu văn hóa số quốc gia với các hệ thống thông tin từ Trung ương đến địa phương; Nền tảng tổng hợp và phân tích dữ liệu lớn (Big Data): Phục vụ công tác dự báo, hoạch định chính sách và quản lý nhà nước theo thời gian thực; Nền tảng số toàn dân: Tập trung phát triển các tiện ích về thư viện số, bảo tàng số, di sản số, nghệ thuật biểu diễn trực tuyến và đào tạo nghệ thuật trực tuyến.

Song song với đó, ban hành quy định đặc thù về dữ liệu: Xây dựng các tiêu chuẩn về dữ liệu đặc tả (metadata), mã định danh và từ điển dữ liệu dùng chung để đảm bảo dữ liệu có khả năng "đọc, hiểu" và xử lý tự động bởi máy tính; Ban hành bộ tiêu chí tham khảo về yêu cầu chuyên ngành đặc thù và tài liệu hướng dẫn kỹ thuật phục vụ việc tạo lập, chuẩn hóa dữ liệu văn hóa số có liên quan...

V.D

Những câu...

(Tiếp theo trang 1)

Điều đáng nói là trống đồng không phải một hiện vật thông thường. Giá trị của nó không chỉ nằm ở chất liệu đồng hay hình dáng, mà còn nằm trong những thông tin lịch sử, khảo cổ học và văn hóa được lưu giữ qua từng đường nét, hoa văn, dấu tích kỹ thuật chế tác. Một hiện vật càng có giá trị thì yêu cầu quản lý càng phải rõ ràng, minh bạch và chặt chẽ. Bởi vậy, sau hơn ba thập kỷ kể từ khi trống đồng Thung Mai được phát hiện, bàn giao cho chính quyền, dư luận có quyền đặt câu hỏi về hành trình của hiện vật này.

Trống được tiếp nhận vào thời điểm nào? Ai là người chịu trách nhiệm quản lý? Hiện vật đã được kiểm kê, lập hồ sơ khoa học hay chưa? Hồ sơ ấy hiện do cơ quan nào lưu giữ? Trống đã từng được di chuyển, bảo quản, trưng bày hoặc phục chế ở đâu? Tình trạng hiện vật qua từng giai đoạn được ghi nhận như thế nào? Vì sao những người phát hiện, bàn giao lại chưa được khen thưởng xứng đáng theo luật định? Đó không phải là những câu hỏi mang tính tò mò. Đó là những câu hỏi căn bản của công tác quản lý di sản.

Một hiện vật khảo cổ sau khi được phát hiện, bàn giao cần phải được xác lập nguồn gốc, tình trạng và chế độ quản lý. Mỗi lần tiếp nhận, bàn giao, di chuyển hay bảo quản đều cần có dấu vết trong hồ sơ. Nếu những thông tin ấy không được công khai hoặc không thể giải trình một cách mạch lạc, sự nghi ngờ trong xã hội là điều khó tránh khỏi. Càng khó hiểu hơn, nếu một hiện vật có giá trị được phát hiện từ lâu nhưng việc giới thiệu, nghiên cứu và phát huy giá trị của nó vẫn chưa tương xứng. Di sản nếu chỉ nằm trong kho, thiếu nghiên cứu, thiếu thông tin và thiếu một câu chuyện để công chúng tiếp cận thì giá trị xã hội của di sản chưa được phát huy đầy đủ.

Ở đây cần phân biệt rõ hai vấn đề. Đặt câu hỏi về công tác tiếp nhận, quản lý không đồng nghĩa với việc kết luận có sai phạm. Nhưng chính vì chưa thể kết luận nên càng cần một câu trả lời chính thức, đầy đủ và có căn cứ từ cơ quan có thẩm quyền. Người dân có quyền biết một hiện vật được phát hiện trên quê hương mình hiện đang ở đâu, thuộc quyền quản lý của đơn vị nào và được bảo vệ ra sao. Các nhà nghiên cứu cũng cần được tiếp cận thông tin khoa học để đánh giá đúng niên đại, đặc điểm, giá trị và vị trí của trống đồng Thung Mai trong hệ thống di sản khảo cổ.

Sau 32 năm, điều cần thiết lúc này không phải là những lời giải thích chung chung, mà là một hồ sơ rõ ràng về số phận của trống đồng Thung Mai từ năm 1994 đến nay. Nếu hiện vật vẫn được bảo quản an toàn, hãy công khai quá trình quản lý, bảo tồn và nghiên cứu. Nếu có những thay đổi trong quá trình quản lý, cần giải thích cụ thể. Nếu còn những khoảng trống về hồ sơ, cần khẩn trương bổ sung, xác minh. Một chiếc trống đồng có thể im lặng hàng nghìn năm, nhưng những câu hỏi về trách nhiệm trong công tác bàn giao, quản lý, và đề xuất khen thưởng cho những người phát hiện thì không thể im lặng mãi. ■

Quảng Ngãi chọn 1-2 mô hình du lịch nông thôn làm điểm nhấn

Quảng Ngãi sẽ lựa chọn, hỗ trợ xây dựng từ 1-2 mô hình du lịch nông thôn thí điểm trong năm 2026, hướng tới hình thành những sản phẩm đặc trưng, có khả năng liên kết tour, tuyến và tạo sinh kế cho người dân. Đây là một trong những nhiệm vụ trọng tâm được UBND tỉnh xác định trong Kế hoạch phát triển du lịch nông thôn gắn với xây dựng nông thôn mới năm 2026.

Theo kế hoạch, tỉnh sẽ tổ chức khảo sát, đánh giá thực trạng và tiềm năng phát triển du lịch nông thôn trên toàn địa bàn. Trên cơ sở đó, các địa phương lựa chọn những khu vực, mô hình có triển vọng để tập trung nguồn lực đầu tư, hỗ trợ, từng bước hình thành sản phẩm du lịch phù hợp với điều kiện thực tế. Các mô hình được lựa chọn định hướng phát triển theo hướng du lịch xanh, có trách nhiệm và bền vững, có thể gắn với du lịch cộng đồng, du lịch nông nghiệp, văn hóa dân tộc, làng nghề, sinh thái hoặc trải nghiệm đời sống nông thôn. Việc lựa chọn không chỉ dựa trên tiềm năng tài nguyên mà còn phải tính đến khả năng khai thác, kết nối điểm đến, liên kết doanh nghiệp lữ hành và khả năng đầu tư để hình thành sản phẩm hoàn chỉnh.

Quảng Ngãi đặt mục tiêu phấn đấu ít nhất một mô hình được công nhận là Điểm du lịch hoặc Điểm du lịch cộng đồng, hoặc được đánh giá, phân hạng OCOP từ 3 sao trở lên thuộc nhóm sản phẩm dịch vụ du lịch cộng đồng, du lịch sinh thái và điểm du lịch. Phát huy vai trò chủ thể của người dân và cộng đồng trong phát triển du lịch. Doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh được khuyến khích tham gia đầu tư, tổ chức dịch vụ và xây dựng sản phẩm. Tỉnh dự kiến tổ chức các lớp đào tạo, tập huấn cho cán bộ quản lý, hợp tác xã, hộ kinh doanh và cộng đồng dân cư, ưu tiên lao động nữ và đồng bào dân tộc thiểu số.

Cùng với phát triển sản phẩm, chuyển đổi số được xác định là giải pháp quan trọng để đưa du lịch nông thôn đến gần hơn với du khách. Trong năm 2026, Quảng Ngãi sẽ xây dựng ấn phẩm, video giới thiệu tiềm năng; số hóa thông tin từ 3-5 di tích, điểm du lịch sinh thái, làng nghề truyền thống; đồng thời từng bước xây dựng cơ sở dữ liệu số về du lịch nông thôn. Tỉnh cũng định hướng xây dựng nền tảng kết nối du lịch nông thôn, ứng dụng công nghệ thực tế ảo (VR) giới thiệu điểm đến; khuyến khích các cơ sở xây dựng website, hiện diện trên các nền tảng trực tuyến và khai thác mạng xã hội như Facebook, YouTube, TikTok để quảng bá sản phẩm.

Thay vì phát triển các điểm đến đơn lẻ, Quảng Ngãi hướng tới hình thành chuỗi liên kết du lịch nông thôn theo các trục sản phẩm "Biển đảo - Đại ngàn - Biên giới". Các địa phương có tiềm năng sẽ được khuyến khích liên kết với doanh nghiệp lữ hành để xây dựng tour, tuyến và sản phẩm trọn gói.

NHƯ ĐỒNG

Thủ tướng Lê Minh Hưng dự Phiên thảo luận Hội nghị thượng đỉnh BRICS lần thứ 18

Ngày 13.9, tại thủ đô New Delhi, Ấn Độ, Thủ tướng Lê Minh Hưng tham dự Phiên thảo luận Hội nghị thượng đỉnh BRICS lần thứ 18 với chủ đề "Tự cường, đổi mới sáng tạo, hợp tác và phát triển bền vững: Định hình tương lai tăng trưởng bao trùm toàn cầu", dưới sự chủ trì của Thủ tướng Ấn Độ Narendra Modi, Chủ tịch BRICS năm 2026.

Hội nghị có sự tham dự của các nguyên thủ, người đứng đầu Chính phủ và nhiều lãnh đạo cấp cao các nước thành viên, nước đối tác, khách mời, tổ chức quốc tế và khu vực. Đây là sự kiện quan trọng nhất trong Năm Chủ tịch BRICS 2026 của Ấn Độ, đánh dấu chặng đường 20 năm hình thành và phát triển của BRICS.

Dự kiến trong bài phát biểu tại Hội nghị, Thủ tướng Lê Minh Hưng sẽ chia sẻ tầm nhìn, đánh giá và các đề xuất của Việt Nam với vai trò nước đối tác của BRICS về nhiều vấn đề lớn đặt ra trong hợp tác quốc tế liên quan đến hòa bình, thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, phát triển bền vững và giải quyết các thách thức toàn cầu. Qua đó, khẳng định thông điệp Việt Nam mong muốn cùng các nước thành viên và đối tác của BRICS cũng như cộng đồng quốc tế thúc đẩy các động lực tăng trưởng mới, tăng cường kết nối và hợp tác phát triển, phát huy tiếng nói và vai trò của các nền kinh tế mới nổi và các nước đang phát triển, hướng tới một tương lai phát triển bao trùm, bền vững với những thành quả phát triển được chia sẻ rộng rãi cho mọi người dân.

Thủ tướng Lê Minh Hưng và các nhà lãnh đạo tham dự Phiên thảo luận Hội nghị thượng đỉnh BRICS lần thứ 18
Ảnh: NHẬT BẮC

Nhóm các nền kinh tế mới nổi (BRICS) được thành lập năm 2006. Sau 20 năm hình thành và phát triển, từ một diễn đàn phối hợp chính sách về kinh tế, tài chính, BRICS đã trở thành một cơ chế hợp tác đa phương có vai trò và ảnh hưởng ngày càng gia tăng, góp phần thúc đẩy hợp tác, tăng cường tiếng nói và đóng góp của các nền kinh tế mới nổi và các nước đang phát triển trong các vấn đề toàn cầu. Đến nay, BRICS có 11 nước thành viên và 10 nước đối tác, trong đó có Việt Nam. Hiện các nước thành viên và nước đối tác BRICS chiếm khoảng 44% GDP toàn cầu và 56% dân số thế giới.

Hội nghị thượng đỉnh BRICS lần thứ 18 diễn ra ngày 12 và 13.9.2026 tại Ấn Độ, với chủ đề "Xây dựng các nền tảng tự cường, đổi mới sáng tạo, hợp tác và phát triển bền vững". Trong năm Chủ tịch 2026, Ấn Độ tích cực thúc đẩy BRICS tiếp tục triển khai các sáng kiến đã được thông qua tại Hội nghị thượng đỉnh năm 2025 (tại Brazil), đồng thời đề xuất các sáng kiến mới trong các lĩnh vực lao động, việc làm, trao quyền cho phụ nữ, khởi nghiệp, giao thông vận tải, năng lượng, đô thị, nông nghiệp, hạ tầng, dữ liệu. Thời gian qua, với vai trò nước đối tác, Việt Nam đã tham dự các hoạt động trong khuôn khổ BRICS trên tinh thần tích cực, chủ động, đóng góp trách nhiệm vào các nỗ lực chung toàn cầu, đề cao chủ nghĩa đa phương và luật pháp quốc tế, thúc đẩy đoàn kết, hợp tác quốc tế, vai trò của các nước đang phát triển, góp phần làm sâu sắc quan hệ song phương với các thành viên BRICS.

Việt Nam cũng đã chủ động lựa chọn tham gia các cơ chế, sáng kiến hợp tác cụ thể, phù hợp với ưu tiên của đất nước, bước đầu góp phần mở rộng kênh hợp tác, tăng cường trao đổi kinh nghiệm và tiếp cận các sáng kiến, xu hướng công nghệ mới.

P.V (tổng hợp)

> *Nhân chuyến tham dự Hội nghị thượng đỉnh BRICS lần thứ 18 tại Ấn Độ, sáng 13.9.2026, giờ địa phương, Thủ tướng Chính phủ Lê Minh Hưng gặp ngắn Tổng thống Liên bang Nga Vladimir Putin.*

Chủ tịch UBND tỉnh, thành phố chịu trách nhiệm toàn diện việc tổ chức ăn bán trú tại các cơ sở giáo dục

Phó Thủ tướng Chính phủ Lê Tiến Châu vừa ký Công điện số 64/CĐ-TTg ngày 13.9 của Thủ tướng Chính phủ về việc tăng cường bảo đảm an toàn, chất lượng bữa ăn nội trú, bán trú trong các cơ sở giáo dục. Công điện gửi Bộ trưởng Bộ GD&ĐT; Bộ trưởng Bộ Y tế; Chủ tịch UBND các tỉnh, thành phố.

Công điện nêu: Thời gian qua, các địa phương và cơ sở giáo dục đã có nhiều nỗ lực trong tổ chức bữa ăn nội trú, bán trú cho trẻ em, học sinh bảo đảm an toàn thực phẩm và dinh dưỡng hợp lý cho các em. Tuy nhiên, tại một số nơi, việc lựa chọn đơn vị cung cấp thực phẩm, suất ăn, dịch vụ nấu ăn; kiểm soát nguồn gốc, chất lượng nguyên liệu; điều kiện chế biến, vận chuyển, bảo quản thực phẩm; xây dựng thực đơn và kiểm soát dinh dưỡng còn bất cập, tiềm ẩn nguy cơ mất an toàn thực phẩm, ảnh hưởng đến chất lượng và giá trị dinh dưỡng của bữa ăn, sức khỏe của trẻ em, học sinh.

Để chấn chỉnh tình trạng nêu trên và nâng cao hiệu quả công tác bảo đảm dinh dưỡng, an toàn thực phẩm trong trường học, bảo vệ, chăm sóc sức khỏe của trẻ em, học sinh, Thủ tướng Chính phủ yêu cầu Bộ trưởng Bộ GD&ĐT, Bộ trưởng Bộ Y tế, các Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan liên quan, Chủ tịch UBND tỉnh, thành phố tập trung chỉ đạo, tổ chức triển khai thực hiện quyết liệt, nghiêm túc, hiệu quả các nhiệm vụ, giải pháp liên quan theo chức năng, nhiệm vụ, thẩm quyền, nhất là tại Chỉ thị số 33/CT-TTg ngày 14.8.2026 về tăng cường bảo đảm an toàn thực phẩm trong các cơ sở giáo dục; trong đó lưu ý một số nội dung.

Trong đó, Chủ tịch UBND các tỉnh, thành phố: Chỉ đạo, chịu trách nhiệm toàn diện việc tổ chức bữa ăn nội trú, bán trú tại các cơ sở giáo dục trên địa bàn; khẩn trương rà soát việc thực hiện Chỉ thị số 33/CT-TTg ngày 14.8.2026, kịp thời chấn chỉnh, khắc phục ngay những hạn chế, bất cập trong quá trình triển khai thực hiện; không để xảy ra tình trạng buông lỏng quản lý, thiếu kiểm tra, giám sát hoặc không rõ trách nhiệm khi xảy ra sự cố. Tăng cường kiểm tra, giám sát việc cung cấp thực phẩm, suất ăn và dịch vụ nấu ăn; kiểm soát chặt chẽ nguồn gốc, chất lượng thực phẩm, nguyên liệu, điều kiện chế biến, bảo quản, vận chuyển, giao nhận, lưu mẫu thức ăn và các điều kiện bảo đảm an toàn thực phẩm theo quy định. Xử lý nghiêm các tổ chức, cá nhân vi phạm; kiên quyết đình chỉ, thay thế đơn vị cung cấp không đáp ứng yêu cầu.

Căn cứ quy định của pháp luật, quy định về phân cấp và điều kiện thực tế của địa phương, giao UBND cấp xã chịu trách nhiệm tổ chức lựa chọn và ký hợp đồng với đơn vị cung cấp suất ăn, dịch vụ nấu ăn cho các cơ sở giáo dục công lập thuộc phạm vi quản lý trên địa bàn; tổ chức quản lý, kiểm tra, giám sát việc thực hiện hợp đồng. Việc lựa chọn đơn vị cung cấp phải bảo đảm công khai, minh bạch, khách quan, đúng quy định của pháp luật; lấy yếu tố an toàn thực phẩm, chất lượng và giá trị dinh dưỡng của bữa ăn, năng lực cung ứng, khả năng truy xuất nguồn gốc thực phẩm và quyền lợi của trẻ em, học sinh làm yêu cầu cốt lõi; không lựa chọn đơn vị cung cấp thực phẩm chỉ dựa trên tiêu chí giá thấp.

Đối với cơ sở giáo dục đủ điều kiện tổ chức bếp ăn tại trường học, UBND cấp xã chỉ đạo việc lựa chọn, ký hợp đồng cung cấp thực phẩm, nguyên liệu theo đúng quy định; bảo đảm nguồn gốc rõ ràng, an toàn, chất lượng và phù hợp với yêu cầu dinh dưỡng. Quy định rõ trách nhiệm giữa UBND cấp xã, cơ sở giáo dục và đơn vị cung cấp trong từng khâu của quá trình tổ chức thực hiện, bảo đảm an toàn thực phẩm bữa ăn của học sinh trong cơ sở giáo dục trên địa bàn. Cơ sở giáo dục chịu trách nhiệm tổ chức tiếp nhận, kiểm tra, giám sát trực tiếp chất lượng, số lượng suất ăn, việc giao nhận thực phẩm, tổ chức bữa ăn và chăm sóc trẻ em, học sinh tại trường; kịp thời phản ánh, báo cáo cơ quan có thẩm quyền khi phát hiện nguy cơ hoặc vi phạm quy định...

T.SƯƠNG

Tiếc nuối khi cơ hội trao sự sống đã qua

● THẢO LAM

Trong khoảnh khắc đau đớn nhất khi người thân vừa qua đời, có những gia đình đã vượt lên để trao tặng những phần cơ thể của người đã khuất, đem lại cơ hội sống cho những người bệnh đang cận kề cái chết.

Nhưng cũng có những quyết định, dù được đưa ra chỉ sau đó một giờ, vẫn không thể trở thành hiện thực.

Trao đi sự sống, để yêu thương còn mãi

Hai năm trôi qua nhưng nhiều người vẫn chưa nguôi xúc động về câu chuyện hiến tạng của gia đình chị Phạm Thị Thanh, phường Hoàng Mai, Hà Nội. Chị Thanh chia sẻ, cuối năm 2024, chồng chị là anh Đỗ Anh Dũng không may bị tai nạn ngã cầu thang và được cấp cứu tại Bệnh viện Bạch Mai, sau đó chuyển về Bệnh viện Thanh Nhàn điều trị. Mặc dù được các bác sĩ hết lòng cứu chữa nhưng anh đã không qua khỏi.

Khi anh rơi vào trạng thái chết não, các y bác sĩ đã gặp gỡ chị và gia đình chia sẻ về những người bệnh đang chờ được ghép tạng, về nghĩa cử nhân văn của việc hiến tạng… Trong khoảnh khắc khó khăn nhất, vượt lên nỗi đau, chị Thanh và gia đình đã có một quyết định mạnh mẽ và giàu tình người: Hiến tạng của anh để cứu những người còn hy vọng mong manh. Quyết định hiến tặng đa tạng của chồng chị đã đem lại sự sống quý giá cho bốn bệnh nhân đang cận kề cái chết, để từ đó sự sống được hồi sinh.

"Vợ chồng tôi là lao động tự do, cuộc sống còn nhiều khó khăn. Chồng tôi đã từng bị tai nạn khá nặng, mà bác sĩ bảo chỉ còn 1% là sống, nhưng điều kỳ diệu đã đến, anh qua cơn nguy kịch và trở về với gia đình. Trong vòng 10 năm sau, chúng tôi đã kịp có con thứ hai thì anh bị tai nạn lần nữa và đã không qua khỏi. Anh là người rất thương vợ thương con, lúc nào cũng trăn trở chưa làm gì cho vợ con. Anh thường nói nếu sau này anh có mệnh hệ gì thì hãy để anh hiến tạng, sau này con lớn lên sẽ tự hào về bố", chị Thanh xúc động tâm sự. Và rồi, khi bác sĩ đến động viên gia đình sau khi anh chết não, chị cảm thấy hợp với ý nguyện của anh từ trước. Sau hai năm mất người thân, cuộc sống của chị và hai con đã trở lại cân bằng, nghĩ đến những người bệnh được ghép tạng của anh đang sống khoẻ mạnh, chị cảm giác anh vẫn đang "sống" cùng vợ con ở nơi nào đó.

Bên cạnh câu chuyện của chị Thanh, cũng có những ý nguyện hiến tạng không thể thực hiện. Trong nỗi đau mất chồng, người vợ từng từ chối đề nghị hiến tạng. Chỉ một giờ sau, chị thay đổi quyết định, mong muốn trao cơ hội sống cho những người bệnh khác, nhưng mọi chuyện đã quá muộn. Đó là câu chuyện của gia đình một bác sĩ trẻ, mới 32 tuổi, mắc bệnh tim bẩm sinh nhưng vẫn khoẻ mạnh. Trong một lần làm việc, anh đã ngất đi và được cấp cứu ngay lập tức. Dù vậy, rất nhanh sau đó, anh rơi vào trạng thái chết não. Khi bệnh viện đến động viên gia đình hiến tạng, trong nỗi đau chưa kịp nguôi ngoai, người vợ đã dứt khoát từ chối. Tuy nhiên, một giờ sau, cú sốc mất chồng tạm lắng, chị đã tới gặp bác sĩ và cho biết đồng ý hiến tạng với điều kiện để lại cho anh đôi mắt. Lúc này, sau khi làm các xét nghiệm, bác sĩ đành lắc đầu trong tiếc nuối, ghi nhận nghĩa cử của gia đình vì tạng không đủ điều kiện để ghép cho người bệnh khác.

> *"Vợ chồng tôi là lao động tự do, cuộc sống còn nhiều khó khăn. Chồng tôi đã từng bị tai nạn khá nặng, mà bác sĩ bảo chỉ còn 1% là sống, nhưng điều kỳ diệu đã đến, anh qua cơn nguy kịch và trở về với gia đình. Trong vòng 10 năm sau, chúng tôi đã kịp có con thứ hai thì anh bị tai nạn lần nữa và đã không qua khỏi. Anh là người rất thương vợ thương con, lúc nào cũng trăn trở chưa làm gì cho vợ con. Anh thường nói nếu sau này anh có mệnh hệ gì thì hãy để anh hiến tạng, sau này con lớn lên sẽ tự hào về bố."*
>
> **(Chị PHẠM THỊ THANH, phường Hoàng Mai, Hà Nội)**

Giải thích về trường hợp này, bác sĩ Đỗ Văn Đô, Phó Trưởng khoa Gan, mật bệnh viện Nhi Trung ương cho hay, người bệnh bị tim mạch, gây thiếu máu nội tạng, dẫn đến tất cả các tạng bị suy, việc ghép tạng sẽ không đảm bảo. Theo bác sĩ Đô, trước khi ghép bác sĩ phải làm rất nhiều xét nghiệm, cân nhắc kỹ về chất lượng tạng, các chỉ số phù hợp, kinh tế… để làm sao mang đến thành công cho ca phẫu thuật, cho người bệnh được ghép. Nếu tạng không đảm bảo các chỉ số thì bác sĩ không tiến hành phẫu thuật ghép. Điều này cho thấy quyết định hiến là một nghĩa cử, nhưng việc tạng có thể được sử dụng để ghép hay không còn phụ thuộc vào đánh giá y khoa và chất lượng tạng tại thời điểm hiến.

Gỡ bỏ tâm lý e ngại

Đây là hai câu chuyện được chia sẻ tại Tọa đàm truyền thông, vận động hiến mô, tạng, bộ phận cơ thể người do Hội Chữ thập đỏ Hà Nội phối hợp Trung tâm Điều phối ghép tạng quốc gia, Trung tâm Truyền thông, dữ liệu và Công nghệ số thành phố Hà Nội tổ chức mới đây.

Tại buổi tọa đàm, ông Lê Tự Lực, Chủ tịch Hội Chữ thập đỏ Hà Nội cho biết, hiến mô, tạng là nghĩa cử cao đẹp, thể hiện sâu sắc truyền thống nhân ái, tinh thần sẻ chia và trách nhiệm với cộng đồng. Những năm qua, hoạt động tuyên truyền, vận động đăng ký hiến mô, tạng, bộ phận cơ thể người đã được Hội Chữ thập đỏ thành phố triển khai song số lượng người đăng ký hiến mô, tạng vẫn còn chưa cao. "Thông qua tọa đàm, Hội Chữ thập đỏ thành phố mong muốn mỗi đại biểu tham dự sẽ trở thành một "đại sứ lan tỏa", cùng chia sẻ những thông tin đúng, chính xác về hiến mô, tạng, góp phần thay đổi nhận thức và thúc đẩy những hành động nhân văn trong cộng đồng", ông Lực nói.

Tại tọa đàm, hội viên Chữ thập đỏ các xã phường đã được nghe Ths.Bs Phạm Thị Đào, Trưởng phòng Tư vấn điều phối ghép tạng Trung tâm điều phối ghép tạng quốc gia và Ths.Bs Đỗ Văn Đô, Phó trưởng Khoa Gan, Mật, Bệnh viện Nhi Trung ương chia sẻ, giải đáp những nội dung liên quan đến hiến mô, tạng như quyền lợi của người hiến tạng, một người hiến tạng có thể cứu được bao nhiêu người?; cách thức cung cấp các thông tin chính xác về hiến mô, tạng tránh gây hiểu nhầm; đối với bệnh nhi thì việc ghép tạng có ý nghĩa như thế nào đối với các em?...

Từ những câu chuyện gia đình người hiến, những kiến thức chuyên môn về việc hiến mô, tạng đã góp phần xóa bỏ tâm lý e ngại, những hiểu lầm và định kiến còn tồn tại trong cộng đồng. Hội Chữ thập đỏ thành phố Hà Nội kêu gọi cộng đồng cùng lan tỏa thông điệp "Hiến mô, tạng - Trao đi sự sống, để yêu thương còn mãi". Một quyết định hôm nay có thể trao thêm một cơ hội sống cho ngày mai, một nghĩa cử khiêm nhường có thể viết tiếp hành trình của nhiều cuộc đời. ■

Các đại biểu tại tọa đàm — Ảnh V.HƯNG

Vụ nghi ngộ độc thực phẩm tại Huế, sức khỏe các bệnh nhân tiến triển tích cực

Sáng qua 13.9, lãnh đạo Bệnh viện Trung ương Huế cho biết, tính đến 7h cùng ngày, bệnh viện đã tiếp nhận, điều trị 172 trường hợp nghi ngộ độc thực phẩm liên quan đến vụ việc xảy ra tại Công ty Dệt may Scavi Huế, tăng 17 trường hợp so với cập nhật lúc 18h ngày 12.9.

Tình trạng sức khỏe của các bệnh nhân cơ bản ổn định, nhiều trường hợp tiến triển tốt và đã được xuất viện. Trong số các bệnh nhân đang điều trị, có 12 trường hợp nặng được theo dõi, điều trị tại Khoa Hồi sức Tích cực - Chống độc. Đến nay, 8 trường hợp có diễn biến tích cực, được chuyển về các khoa chuyên môn để tiếp tục theo dõi. Tại Khoa Nhiệt đới, có 5/31 bệnh nhân đã được xuất viện; Khoa Nội A có 2/42 bệnh nhân ra viện; Khoa Nội thận - Thận nhân tạo - Cơ xương khớp có 5/25 bệnh nhân được xuất viện. Các trường hợp còn lại đang được theo dõi, điều trị tại nhiều chuyên khoa khác nhau như Nội tim mạch, Bệnh phổi, Sản phụ khoa, Ngoại tổng hợp và liên chuyên khoa Tai Mũi Họng - Răng Hàm Mặt.

Theo lãnh đạo Bệnh viện Trung ương Huế, nhìn chung tình trạng các bệnh nhân đang điều trị ổn định. Bệnh viện tiếp tục theo dõi sát những trường hợp có triệu chứng nặng và điều trị theo diễn biến lâm sàng. Liên quan vụ việc, Sở Y tế thành phố Huế đã có văn bản yêu cầu tạm ngưng hoạt động bếp ăn tập thể do Công ty trách nhiệm hữu hạn một thành viên Huế Thành cung cấp suất ăn tại Công ty Scavi Huế đến khi xác định được nguyên nhân vụ việc.

Trước đó, ngày 11.9, nhiều công nhân Scavi Huế xuất hiện triệu chứng nghi ngộ độc thực phẩm sau bữa trưa tại công ty và được đưa đi cấp cứu. Ngành Y tế đã lấy mẫu bệnh phẩm, thực phẩm để phục vụ điều tra; nguyên nhân vụ việc đang được các cơ quan chức năng làm rõ.

M.T

ỨNG XỬ THẾ NÀO VỚI KHÔNG GIAN, CẢNH QUAN HỒ GƯƠM?

LTS: Hồ Gươm đang đứng trước những thay đổi lớn về không gian và cảnh quan từ việc mở rộng không gian công cộng. Đây là cơ hội để trả lại những giá trị vốn có cho một không gian mang tính biểu tượng của Hà Nội, nhưng đồng thời cũng đặt ra không ít câu hỏi về giới hạn của sự can thiệp.

"Đổi mới" thế nào để Hồ Gươm trở nên hấp dẫn hơn mà không đánh mất những lớp ký ức, cảnh quan và giá trị văn hóa đã làm nên cốt cách riêng?

Bài 1:

MỞ RỘNG KHÔNG GIAN VÀ KHOẢNG TRỐNG THIẾU BẢN SẮC

Những câu hỏi đáng đặt ra không chỉ là Hồ Gươm sẽ được chỉnh trang như thế nào, mà đâu là giới hạn để sự đổi mới không trở thành sự thay thế những giá trị vốn làm nên cốt cách của Hồ Gươm?

● **HÀ AN**

Hồ Gươm đang đứng trước một thời điểm đặc biệt: Không gian quanh hồ được mở rộng, những công trình từng gây tranh luận về tổ chức không gian đang được xem xét; ý tưởng kết nối Hồ Gươm với Quảng trường Cách mạng Tháng Tám và Nhà hát Lớn được đặt ra... Một diện mạo mới cho khu vực mang tính biểu tượng của Hà Nội vì thế đang dần được hình dung.

Một không gian, hiều lớp giá trị

Hồ Gươm từ lâu đã vượt khỏi giới hạn của một thắng cảnh. Giá trị của nơi này không chỉ nằm ở mặt nước hay cảnh quan quanh hồ, mà được tạo nên bởi sự cộng hưởng của lịch sử, văn hóa, kiến trúc, không gian công cộng và đời sống đô thị. Điều làm nên Hồ Gươm chính là sự hiện diện đồng thời của nhiều lớp giá trị. Hồ là trung tâm biểu tượng; những tuyến phố, hàng cây, công trình và khoảng không gian công cộng chung quanh tạo thành nền cảnh quan. Cùng với đó là các thiết chế văn hóa, những địa điểm gắn với các thời kỳ lịch sử và đời sống đô thị tiếp tục làm dày thêm ý nghĩa của khu vực này.

Bởi vậy, nhìn Hồ Gươm chỉ như một khu vực cần chỉnh trang sẽ khó thấy hết tính đặc biệt của không gian này. Một phương án quy hoạch có thể làm cho đường phố rộng hơn, quảng trường lớn hơn, cảnh quan thông thoáng hơn, nhưng nếu thiếu sự kết nối với những giá trị đã hình thành qua thời gian thì chưa chắc đã tạo nên một Hồ Gươm tốt hơn. GS.TS Từ Thị Loan, Viện trưởng Viện Nghiên cứu Văn hóa Thăng Long cho rằng, đây không đơn thuần là bài toán chỉnh trang đô thị mà cần được nhìn nhận như một chương trình bảo tồn và phát triển không gian văn hóa đặc biệt của Thủ đô. Cách nhìn này đặt Hồ Gươm vào một vị thế khác. Không gian cần được phát triển, nhưng sự phát triển phải bắt đầu từ việc hiểu những gì đang có. Một công trình, một tuyến phố, một hàng cây hay một khoảng không có thể không phải là một di tích độc lập, song khi đặt trong tổng thể Hồ Gươm, chúng lại góp phần tạo nên khả năng nhận diện địa điểm và cảm nhận riêng về Hà Nội.

GS.TS Từ Thị Loan lưu ý, ký ức đô thị không chỉ nằm trong những công trình được xếp hạng di tích mà còn được lưu giữ trong kiến trúc, cảnh quan, tên phố, địa danh, không gian sinh hoạt và những câu chuyện gắn với nhiều thế hệ cư dân. Với Hồ Gươm, mỗi công trình, tuyến phố, hàng cây, khoảng không gian công cộng đều có thể là một phần của lịch sử đô thị Hà Nội. Chính vì thế, việc thay đổi một cấu phần của không gian không nên chỉ được nhìn bằng câu hỏi công trình ấy có còn phù hợp về công năng hay không, mà cần đặt trong mối quan hệ với toàn bộ cảnh quan và những giá trị mà nó đang góp phần tạo nên. Điều này cũng cho thấy một đặc điểm đáng chú ý của di sản đô thị: Không phải mọi giá trị đều có thể nhìn thấy ngay bằng hình thức vật chất.

Hồ Gươm và những cảnh quan đã trở nên quen thuộc trong nhiều thế hệ người Việt Nam

> *"Đây không đơn thuần là bài toán chỉnh trang đô thị mà cần được nhìn nhận như một chương trình bảo tồn và phát triển không gian văn hóa đặc biệt của Thủ đô. Cách nhìn này đặt Hồ Gươm vào một vị thế khác. Không gian cần được phát triển, nhưng sự phát triển phải bắt đầu từ việc hiểu những gì đang có. Một công trình, một tuyến phố, một hàng cây hay một khoảng không có thể không phải là một di tích độc lập, song khi đặt trong tổng thể Hồ Gươm, chúng lại góp phần tạo nên khả năng nhận diện địa điểm và cảm nhận riêng về Hà Nội."*
>
> **(GS.TS TỪ THỊ LOAN, Viện trưởng Viện Nghiên cứu Văn hóa Thăng Long)**

Có những công trình không quá cổ, kiến trúc không thật sự nổi bật nhưng lại gắn với một sự kiện lịch sử, một thiết chế văn hóa, một sinh hoạt cộng đồng hoặc ký ức của nhiều thế hệ cư dân. Có những không gian được người dân ghi nhớ không phải vì một công trình cụ thể, mà bởi cách nó kết nối với những địa điểm khác, bởi một hàng cây, một góc phố, một quảng trường hay đơn giản là cách con người đã sử dụng nơi đó trong nhiều năm. Vì thế, khi tập hợp những giá trị của khu vực Hồ Gươm, cần nhìn rộng hơn khái niệm "di tích". Đó là tổng thể các giá trị lịch sử, kiến trúc, nghệ thuật, cảnh quan, ký ức cộng đồng, giá trị biểu tượng, khả năng nhận diện địa điểm và vai trò của từng thành phần trong cấu trúc không gian đô thị. Trong cách nhìn ấy, việc quy hoạch Hồ Gươm không phải là sắp xếp lại một tập hợp những công trình đứng cạnh nhau, mà là tổ chức lại một tổng thể có quan hệ chặt chẽ giữa vật thể và không gian, giữa lịch sử và đời sống đương đại.

Định hướng tổ chức Hồ Gươm thành một không gian quảng trường lớn, kết nối với Quảng trường Cách mạng Tháng Tám và Nhà hát Lớn, vì thế có thể mở ra một khả năng đáng chú ý: Hình thành một chỉnh thể lịch sử, văn hóa, nghệ thuật của Thủ đô. Đây có thể là một bước phát triển đáng kỳ vọng nếu được tổ chức trên nền tảng tôn trọng những giá trị đã có. Không gian mới có thể dành cho nghệ thuật, triển lãm, trình diễn di sản, lễ hội, các sự kiện sáng tạo và giao lưu văn hóa quốc tế. Xa hơn, khu vực này có thể trở thành không gian sáng tạo và công nghiệp văn hóa ngoài trời, nơi di sản đối thoại với nghệ thuật đương đại, thiết kế, thủ công, trình diễn và du lịch văn hóa.

Thận trọng và thực sự biết lắng nghe

Nhưng cũng từ đây xuất hiện một yêu cầu quan trọng: Giá trị mới không nhất thiết phải được tạo ra bằng cách đưa thêm thật nhiều thứ vào không gian. GS.TS Từ Thị Loan cho rằng, trước khi quyết định hạ giải bất kỳ công trình nào cần đánh giá khoa học, khách quan về giá trị lịch sử, kiến trúc, văn hóa, cảnh quan, ký ức cộng đồng cũng như mối quan hệ của công trình với tổng thể Hồ Gươm. "Giá trị di sản và lợi ích công cộng lâu dài phải được đặt lên trên lợi ích khai thác không gian trước mắt", bà Loan nhấn mạnh.

Theo chuyên gia này, việc can thiệp cần tuân thủ nguyên tắc tối thiểu hóa tác động nhưng nâng cao tối đa chất lượng không gian công cộng. Mở rộng không gian cho người dân là cần thiết, nhưng không đồng nghĩa với việc tạo ra những khoảng trống thiếu bản sắc hoặc làm suy giảm các lớp giá trị đã hình thành. Với những công trình có giá trị, ngoài phương án bảo tồn nguyên trạng còn có thể nghiên cứu cải tạo, chuyển đổi công năng hoặc tái sử dụng thích ứng. Với những công trình không đủ điều kiện bảo tồn toàn bộ nhưng vẫn có giá trị, có thể cân nhắc bảo tồn một phần cấu kiện, chi tiết kiến trúc, dấu tích hoặc sử dụng các hình thức diễn giải di sản ngay tại địa điểm. Điều quan trọng là không biến lựa chọn thành một phép tính đơn giản: Giữ lại hay hạ giải.

Cùng quan điểm, KTS Trần Việt Hà nhấn mạnh sự tiết chế trong việc đưa thêm biểu tượng vào xung quanh khu vực Hồ Gươm. Theo ông, diện tích khu vực Hồ Gươm rất hạn hẹp, vì vậy không nên có quá nhiều tham vọng đưa các hạng mục công trình vào đây. Việc giải tỏa, lấy lại không gian xung quanh hồ đã là một bước quan trọng. Từ góc nhìn cá nhân, ông cho rằng ý tưởng "Khải hoàn môn" tại khu vực Hồ Gươm chưa phải lựa chọn phù hợp. Theo ông, "Khải hoàn môn" là một kiểu tư duy mang dấu ấn châu Âu, trong khi cách cảm nhận không gian của người Việt Nam có những khác biệt. "Hãy đi tìm một cái dấu ấn khác chứ không phải "Khải hoàn môn", ông nói. Đáng chú ý, KTS Trần Việt Hà không đưa ra yêu cầu phải thay thế bằng một công trình biểu tượng khác. Ngược lại, ông cho rằng cần tránh đưa quá nhiều hạng mục vào một khu vực vốn đã rất hạn hẹp.

Trong bối cảnh Hà Nội đang lấy ý kiến người dân về dự kiến quy hoạch, KTS Trần Việt Hà cho rằng trước mắt cần lắng nghe. Bởi với một không gian đặc biệt như Hồ Gươm, những quyết định vội vàng rất khó có thể trả lời trọn vẹn câu hỏi về diện mạo của một di tích quốc gia đặc biệt trong tương lai. ■ ***(Còn tiếp)***

NGHỊ QUYẾT SỐ 26 - TẦM NHÌN MỚI CHO DU LỊCH VIỆT NAM

Kỳ 4:

KIẾN TẠO NHỮNG HỆ SINH THÁI ĐIỂM ĐẾN

● NGUYỄN ANH

Nghị quyết số 26 đặt du lịch trong một hệ sinh thái kinh tế tổng hợp, nơi điểm đến, doanh nghiệp, cộng đồng và nhiều ngành kinh tế cùng tạo ra giá trị. Để tầm nhìn ấy trở thành hiện thực, mỗi địa phương, doanh nghiệp và tổ chức nghề nghiệp cần có những chương trình hành động cụ thể, phù hợp với lợi thế và vị trí của mình. Một cách tiếp cận đang được hình thành: Tổ chức lại nguồn lực, kết nối các mắt xích và tạo ra những sản phẩm đủ sức kéo dài thời gian lưu trú, gia tăng chi tiêu, mở rộng giá trị cho cả điểm đến.

Không gian phát triển cần được tổ chức lại

Nghị quyết số 26 xác định TP.HCM là một trong ba cực tăng trưởng du lịch của cả nước. Với vị trí ấy, thành phố đang nhìn lại năng lực phát triển du lịch từ một góc độ rộng hơn: Mỗi du khách đến thành phố cần được tạo thêm nhiều cơ hội trải nghiệm và chi tiêu, đồng thời dòng tiền từ du lịch phải lan tỏa sâu hơn vào các ngành kinh tế khác.

Theo ông Lê Trương Hiền Hòa, Phó Giám đốc Sở Du lịch TP.HCM, trong giai đoạn 2026 - 2030, bên cạnh các chỉ tiêu về quy mô khách và tổng thu, thành phố sẽ từng bước coi mức chi tiêu bình quân, thời gian lưu trú, cơ cấu chi tiêu và giá trị tạo ra trên mỗi lượt khách là những chỉ số quan trọng để đánh giá hiệu quả phát triển. Hiện nay, dư địa lớn của TP.HCM nằm ở khả năng gia tăng giá trị kinh tế được tạo ra từ mỗi chuyến đi và mở rộng phạm vi lan tỏa của chi tiêu du lịch sang các ngành khác. Không gian phát triển của thành phố cũng đang mở rộng. Sau khi mở rộng địa giới, TP.HCM có thêm biển, đảo, nghỉ dưỡng, sinh thái, công nghiệp và hệ thống cảng biển bên cạnh thế mạnh đô thị, thương mại, văn hóa và MICE. Cấu trúc mới tạo điều kiện để thiết kế những hành trình 5-7 ngày hoặc dài hơn ngay trên địa bàn thành phố.

Một cực tăng trưởng cũng cần phát huy vai trò cửa ngõ và trung tâm phân phối dòng khách. TP.HCM hướng tới vị trí vừa là điểm đến lớn, vừa tạo thị trường và phân phối khách đến các địa phương khác, đồng thời thu hút các dòng khách của vùng sử dụng hệ thống hàng không, thương mại và dịch vụ chất lượng cao của thành phố. Từ góc nhìn ấy, chương trình hành động của TP.HCM được đặt trên ba hướng: Tăng giá trị trên mỗi du khách; mở rộng chuỗi ngành được hưởng lợi từ chi tiêu du lịch; phát huy sức mạnh của thành phố để tạo ra dòng khách và giá trị cho cả vùng. Thành phố cũng ưu tiên các phân khúc có thời gian lưu trú dài, mức chi tiêu cao như MICE, du lịch y tế và chăm sóc sức khỏe, khách tàu biển, khách kết hợp sự kiện văn hóa - thể thao, mua sắm và nghỉ dưỡng chất lượng cao.

Phú Quốc đang hình thành mô hình tổ hợp đô thị giải trí - thương mại - kinh tế đêm Ảnh: HOÀNG HÀ

Doanh nghiệp kiến tạo những "mắt xích" lớn

Bà Nguyễn Thị Vân, Tổng Giám đốc Tổng Công ty Du lịch Hà Nội (Hanoitourist) cho rằng, chiều sâu hơn một nghìn năm lịch sử cùng hệ thống di sản, văn hóa, ẩm thực, làng nghề và đời sống đô thị là nguồn tài nguyên quan trọng để Hà Nội tạo sự khác biệt. Mục tiêu của doanh nghiệp là đưa những giá trị ấy thành những sản phẩm và câu chuyện trải nghiệm có chiều sâu, tạo dấu ấn với du khách.

Hanoitourist đang hướng tới những sản phẩm có tính trải nghiệm và tương tác, kết hợp câu chuyện lịch sử với nghệ thuật, biểu diễn, công nghệ, ẩm thực và đời sống đương đại. Các sản phẩm như tour đêm tại Hỏa Lò, "Ký ức Cột cờ", hay hai tour được nghiên cứu, xây dựng cho Làng Văn hóa - Du lịch các dân tộc Việt Nam là "Chạm bản sắc các dân tộc Việt Nam" và "Sắc màu đại ngàn giữa lòng Hà Nội" được bà Nguyễn Thị Vân dẫn chứng cho hướng đi này.

Hanoitourist xác định cần kết nối các điểm đến thành một chuỗi trải nghiệm hoàn chỉnh. Một chuyến đi có thể tiếp tục bằng ẩm thực Hà Nội, khám phá làng nghề, thưởng thức nghệ thuật, mua sắm sản phẩm thủ công, sản phẩm sáng tạo và các hoạt động về đêm. Với hệ thống hoạt động trong nhiều lĩnh vực như lữ hành, khách sạn, nhà hàng, vui chơi và dịch vụ du lịch, doanh nghiệp có điều kiện kết nối các mắt xích thành những hành trình đồng bộ hơn.

Tư duy ấy cũng được cụ thể hóa trong các dòng sản phẩm mà Hanoitourist ưu tiên như: Du lịch văn hóa - di sản, ẩm thực, kinh tế đêm, MICE, sự kiện và các sản phẩm liên kết vùng. Ở quy mô liên vùng, Hà Nội được xác định vừa là điểm đến, vừa là cửa ngõ và trung tâm kết nối khách với các địa phương.

Bà Nguyễn Thị Vân nhấn mạnh một định hướng có tính thực thi rõ là kết nối lữ hành, lưu trú, ẩm thực, văn hóa, vui chơi giải trí, mua sắm và sự kiện thành những gói trải nghiệm hoàn chỉnh, phù hợp từng phân khúc. Giá trị của sản phẩm được nhìn qua khả năng giúp du khách ở lại lâu hơn, trải nghiệm nhiều hơn, chi tiêu nhiều hơn và muốn quay trở lại.

Ở góc độ của tập đoàn kinh tế tư nhân, câu chuyện tổ chức hệ sinh thái điểm đến được nhìn từ năng lực đầu tư, kiến tạo hạ tầng và dẫn dắt thị trường. Theo bà Đồng Thị Ngọc Ánh, Phó Tổng Giám đốc Tập đoàn Sun Group, Nghị quyết số 26 tạo ra một định hướng rõ hơn cho những nhà đầu tư dài hạn khi xác định ba cực tăng trưởng, mười trung tâm du lịch trọng điểm cùng các hướng sản phẩm mới như du lịch cao cấp, MICE, chăm sóc sức khỏe, kinh tế đêm và du lịch thông minh. Với doanh nghiệp, một bản đồ phát triển rõ ràng giúp hoạch định dòng vốn theo định hướng phát triển chung của quốc gia.

Sun Group nhìn vai trò của doanh nghiệp trong Nghị quyết số 26 ở hai phương diện: Dẫn dắt thị trường và quản lý điểm đến; tiên phong kiến tạo hạ tầng chiến lược. Theo bà Đồng Thị Ngọc Ánh, một tập đoàn mạnh cần được nhìn qua năng lực kiến tạo điểm đến mới, tổ chức chuỗi giá trị hoàn chỉnh, đưa khách quốc tế đến, giữ khách ở lại lâu hơn và gia tăng mức chi tiêu.

Từ thực tiễn đầu tư, Sun Group đề xuất ba mô hình có thể tạo bước phát triển mới cho điểm đến Việt Nam. Một là kết nối "từ bầu trời tới mặt đất", liên kết hàng không, nghỉ dưỡng và vui chơi giải trí. Hai là tổ hợp đô thị giải trí - thương mại - kinh tế đêm theo mô hình "Hub kinh tế 24/7". Ba là mô hình "điểm đến của các sự kiện toàn cầu", trong đó các sự kiện quốc tế lớn trở thành động lực thu hút khách và quảng bá năng lực tổ chức của Việt Nam.

Chính sách phải đi vào đời sống

Bà Cao Thị Ngọc Lan, Phó Chủ tịch Thường trực Hiệp hội Du lịch Việt Nam cho rằng, khoảng cách giữa văn bản và thực tiễn kinh doanh cần được rút ngắn. Hiệp hội xác định vai trò là kênh lắng nghe, tổng hợp và phản biện chính sách thường xuyên, giúp cơ quan quản lý nhận diện nhanh những vấn đề phát sinh từ doanh nghiệp và điểm đến. Một cơ chế được Hiệp hội đề xuất khá cụ thể là thiết lập đầu mối tiếp nhận kiến nghị với sự tham gia của cơ quan quản lý nhà nước, Hiệp hội Du lịch Việt Nam, hiệp hội du lịch địa phương, doanh nghiệp và chuyên gia khi cần; phân loại vướng mắc theo nhóm chính sách; chuyển tới cơ quan có trách nhiệm xử lý; theo dõi kết quả trả lời và phản hồi cho doanh nghiệp, địa phương; tổ chức đối thoại định kỳ và theo dõi đến cùng quá trình xử lý.

Với những lĩnh vực có khả năng tạo giá trị gia tăng cao, Hiệp hội kiến nghị một tư duy chính sách cởi mở hơn đối với kinh tế đêm, du lịch giải trí, chăm sóc sức khỏe, MICE, tàu biển, thể thao, du lịch nông nghiệp, du lịch cộng đồng, sản phẩm văn hóa - di sản, ẩm thực, làng nghề và công nghiệp sáng tạo. Cùng với đó là các mô hình dựa trên công nghệ như dữ liệu du lịch, nền tảng số, thanh toán số, marketing số, trí tuệ nhân tạo và cá nhân hóa trải nghiệm.

Quan trọng hơn, Hiệp hội muốn đưa tinh thần Nghị quyết số 26 đến với doanh nghiệp bằng "ngôn ngữ hành động", để doanh nghiệp nhận diện rõ cơ hội, yêu cầu và những thay đổi cần thực hiện trong chiến lược kinh doanh, sản phẩm, nhân lực, chuyển đổi số, chuyển đổi xanh và liên kết thị trường. Ba nhiệm vụ trọng tâm được xác định là tập hợp kiến nghị chính sách từ thực tiễn doanh nghiệp; thúc đẩy liên kết công - tư và liên kết vùng trong phát triển sản phẩm; đồng hành nâng cao năng lực cạnh tranh của hội viên.

Bốn góc nhìn, ở bốn vị trí khác nhau, cùng gặp nhau ở một điểm: Giá trị của Nghị quyết số 26 sẽ được tạo ra trong quá trình tổ chức lại nguồn lực và hành động cụ thể tại từng điểm đến. Mỗi địa phương biết mình có lợi thế gì, doanh nghiệp xác định được mình có thể kiến tạo mắt xích nào, hiệp hội có cơ chế kết nối và phản hồi chính sách. Những định hướng lớn của Nghị quyết vì thế có thêm nền tảng để đi vào thực tiễn. Mục tiêu cuối cùng của việc kiến tạo hệ sinh thái điểm đến là tạo ra một hành trình có nhiều giá trị hơn cho du khách, một chuỗi có nhiều cơ hội hơn cho doanh nghiệp và một không gian phát triển rộng hơn cho cộng đồng. ■

(Còn tiếp)

Lâm Đồng hướng tới "Một hành trình - đa trải nghiệm"

● **Bài, ảnh: THÀNH KHIÊM**

Sau khi hợp nhất, tỉnh Lâm Đồng đang có một không gian phát triển mới, quy mô lớn hơn, đa dạng hơn, với những lợi thế đặc biệt để không chỉ giúp tăng trưởng về kinh tế - xã hội mà còn tạo điều kiện để ngành du lịch tái cấu trúc theo hướng liên kết vùng, đa dạng sản phẩm và khai thác tốt hơn những lợi thế vốn có.

Lâm Đồng sở hữu nhiều lợi thế để phát triển du lịch sau sáp nhập

Hiện nay địa phương sở hữu một không gian lãnh thổ liên hoàn được hình thành từ cao nguyên Lâm Viên - Di Linh - Bảo Lộc, qua vùng đá bazan Đắk Nông giàu di sản địa chất đến dải ven biển Phan Thiết - Mũi Né - La Gi - Phú Quý.

Đây không đơn thuần là sự hợp nhất về hành chính, mà còn là sự hợp nhất về địa kinh tế mang tính toàn diện giúp tỉnh Lâm Đồng hiện nay sở hữu đồng thời ba giá trị tài nguyên mà trước đây tồn tại tách biệt trong ba địa giới hành chính khác nhau gồm: Khí hậu và cảnh quan cao nguyên ôn đới của Đà Lạt, hệ thống hang động núi lửa và cảnh quan bazan của Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Đắk Nông, cùng dải bờ biển dài với các trung tâm nghỉ dưỡng biển mang tầm quốc gia như Mũi Né - Phan Thiết.

Sự kết nối chiến lược này đã tạo nên lợi thế vượt trội để hình thành các chuỗi sản phẩm du lịch liên vùng đặc sắc, từ du lịch nghỉ dưỡng, sinh thái, biển, nông nghiệp, địa chất, văn hóa, cho đến MICE, thể thao, chăm sóc sức khỏe và du lịch cộng đồng. Bối cảnh khả quan này còn được ghi nhận qua việc cơ sở vật chất kỹ thuật liên tục được đầu tư; nhiều khu, điểm du lịch và sản phẩm mới được đưa vào khai thác; công tác xúc tiến quảng bá được đổi mới hiện đại.

Bước vào giai đoạn hiện nay, du lịch toàn cầu đang chứng kiến những chuyển dịch mạnh mẽ với các xu hướng chủ đạo như phát triển xanh, chuyển đổi số, ứng dụng trí tuệ nhân tạo, xây dựng điểm đến thông minh và hướng tới sự bền vững. Ở tầm quốc gia, Đảng và Nhà nước cũng đã xác định phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn theo hướng chuyên nghiệp, hiện đại, chất lượng, hiệu quả, gắn liền với bảo tồn tài nguyên thiên nhiên, phát huy giá trị văn hóa và chủ động hội nhập quốc tế.

Với sự kết nối của cao nguyên, biển và địa chất, cùng hệ thống tài nguyên thiên nhiên, văn hóa và sản phẩm du lịch đa dạng, tỉnh Lâm Đồng hiện có lợi thế lớn để thu hút du khách đến với địa phương. Nhưng từ đó cũng đặt ra yêu cầu mới đó là cần nhìn nhận du lịch không phải ở từng khu, điểm hay sản phẩm riêng lẻ, mà phải đặt trong một không gian phát triển thống nhất, có liên kết giữa các vùng, các địa phương, các ngành và các chủ thể tham gia.

Tại Diễn đàn tham vấn các giải pháp phát triển du lịch tỉnh Lâm Đồng giai đoạn 2026 - 2030, tầm nhìn đến năm 2040 với chủ đề "Du lịch Lâm Đồng - Phát triển xanh, liên kết, bền vững và hội nhập quốc tế", nhiều ý kiến cho rằng ngành Du lịch Lâm Đồng trong thời gian tới cần phát triển du lịch Lâm Đồng theo mô hình "Cao nguyên - Biển - Địa chất".

Theo các chuyên gia, nhà quản lý du lịch nhận định, trước sáp nhập, ba tỉnh đều lập quy hoạch và đưa ra định hướng phát triển du lịch riêng trên cơ sở các tài nguyên sẵn có của địa phương. Trong khi đó, lại chưa chú trọng đến việc liên kết không gian du lịch giữa biển, cao nguyên và địa chất. Chính vì thế, không gian du lịch cao nguyên tại Lâm Đồng và Đắk Nông cũ và không gian du lịch dải ven biển tại Bình Thuận cũ bị cắt khúc theo địa giới hành chính.

Phó Cục trưởng Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam Phan Linh Chi cho rằng, việc hợp nhất ba tỉnh là cơ hội để tổ chức lại không gian phát triển du lịch theo chuỗi liên kết tài nguyên, tạo sự đa dạng và bổ trợ lẫn nhau giữa các loại hình sản phẩm du lịch phục vụ nhu cầu của các thị trường khách du lịch khác nhau.

Theo bà Chi, trong thời gian tới địa phương có thể nghiên cứu xây dựng các sản phẩm du lịch mang tính liên kết, bổ trợ để làm phong phú cho hành trình du lịch như nghỉ dưỡng biển tại Mũi Né kết hợp trải nghiệm khí hậu mát mẻ và cảnh quan nông nghiệp cao nguyên tại Đà Lạt trong cùng một hành trình. Ngược lại, nghỉ dưỡng cao nguyên cũng có thể kết hợp các hoạt động thể thao biển hoặc khám phá địa chất núi lửa. Đây là cơ sở thực tiễn cho việc tổ chức không gian và xây dựng sản phẩm du lịch của tỉnh theo mô hình "Một hành trình - đa trải nghiệm".

Ông Đinh Văn Tuấn, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Lâm Đồng cho biết, vấn đề đặt ra không chỉ là thu hút thêm khách du lịch, mà quan trọng hơn là tạo giá trị gia tăng cao hơn từ du lịch; nâng cao chất lượng sản phẩm, dịch vụ; kéo dài thời gian lưu trú, tăng mức chi tiêu, nâng cao sức cạnh tranh và khả năng hội nhập của điểm đến; đồng thời bảo đảm hài hòa giữa tăng trưởng kinh tế với bảo tồn tài nguyên, môi trường, văn hóa và lợi ích của cộng đồng.

"Đây không thể là nhiệm vụ của riêng ngành Du lịch, mà phải là nhiệm vụ liên ngành, liên vùng, với sự tham gia thực chất của chính quyền, doanh nghiệp, chuyên gia và người dân, hướng tới một nền du lịch không chỉ tăng về quy mô, mà phải tăng về chất lượng, giá trị và sức cạnh tranh, phát triển nhanh nhưng phải xanh và bền vững", ông Tuấn nhấn mạnh. ■

Lễ hội Thành Tuyên 2026

Lễ hội Thành Tuyên năm 2026 mang quy mô cấp tỉnh, kéo dài từ ngày 19 - 25.9. Các hoạt động chính diễn ra tập trung tại các không gian văn hóa trung tâm như Quảng trường Nguyễn Tất Thành (phường Minh Xuân), Quảng trường 26/3 (phường Hà Giang 1) và khu vực trung tâm hành chính tỉnh.

Tâm điểm của lễ hội là Chương trình Đêm hội Thành Tuyên với chủ đề "Lung linh đêm hội trăng rằm", khai mạc vào 20 giờ ngày 20.9 (ngày 10.8 âm lịch) tại Quảng trường Nguyễn Tất Thành. Bên cạnh các tiết mục nghệ thuật đặc sắc, đêm hội tổ chức trao các suất quà cho học sinh có hoàn cảnh khó khăn và màn diễn diễu của 40 mô hình đèn Trung thu.

Lễ hội Thành Tuyên là sản phẩm du lịch độc đáo, ấn tượng của Tuyên Quang
Ảnh: L.HOÀNG

Song song với Đêm hội Thành Tuyên, bức tranh lễ hội năm 2026 thêm phần rực rỡ nhờ nhiều hoạt động hưởng ứng phong phú: Chương trình "Đêm hội trăng rằm, thắp sáng ước mơ thiếu nhi Tuyên Quang" diễn ra vào ngày 19.9 tại Quảng trường 26/3. Chương trình Về nguồn với chủ đề "Bác Hồ ở Tân Trào" sáng 20.9 tại Khu di tích Quốc gia đặc biệt Tân Trào, vinh danh các học sinh xuất sắc và quy tụ nhiều học sinh, sinh viên tham gia. Festival Nông sản, OCOP làng nghề gắn kết du lịch cùng Không gian ẩm thực và Lễ hội Bia tại đường Chiến thắng Sông Lô. Giải Marathon Tuyên Quang 2026 và Giải trình diễn xe ô tô, mô tô địa hình mở rộng lần thứ IV.

Để Lễ hội Thành Tuyên 2026 diễn ra thành công, UBND tỉnh Tuyên Quang đã phân công nhiệm vụ chi tiết cho các Sở, ban, ngành, lực lượng vũ trang và chính quyền địa phương. Nguồn kinh phí tổ chức lễ hội được kết hợp hài hòa giữa ngân sách nhà nước và nguồn xã hội hóa hợp pháp. Tỉnh hỗ trợ trực tiếp 10 triệu đồng cho mỗi mô hình xuất sắc tham gia Đêm hội Thành Tuyên và hỗ trợ các phường kinh phí tổ chức thi chấm mô hình, đồng thời kêu gọi sự hưởng ứng tự nguyện từ người dân trong việc đóng góp sáng tạo đèn Trung thu, trang trí tuyến phố.

Bằng sự chuẩn bị kỹ lưỡng, chỉn chu từ khâu nghệ thuật đến quản lý trật tự đô thị, Lễ hội Thành Tuyên 2026 hứa hẹn không chỉ mang lại không khí vui tươi, bổ ích cho thiếu nhi mà còn tiếp tục là nhịp cầu quảng bá hiệu quả hình ảnh miền đất Tuyên Quang giàu truyền thống cách mạng, thân thiện và giàu tiềm năng phát triển.

MINH LÝ

ĐỊNH GIÁ KINH TẾ DI SẢN LƯỢNG HÓA GIÁ TRỊ KINH TẾ TỔNG THỂ DI SẢN THẾ GIỚI:

Thiết lập phương thức quản trị mới đối với di sản

● **ĐÌNH TOÁN**

Liên quan đến Đề án "Định giá kinh tế di sản, TEV, lượng hóa giá trị kinh tế tổng thể di sản thế giới" đang được xây dựng, Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hoàng Đạo Cương nhấn mạnh, khung phương pháp lượng hóa sẽ được xây dựng trên cơ sở thống nhất, dễ nhớ, dễ hiểu.

Việc định giá không phải để so sánh giá trị giữa các di sản mà là cơ sở để đưa ra công cụ bảo tồn, phát huy giá trị di sản phù hợp.

Phát triển tăng cường phải gắn với bền vững

Thực tế, khi tổng giá trị kinh tế di sản được nhận diện và lượng hóa, cơ quan quản lý sẽ có thêm dữ liệu phục vụ phân bổ ngân sách, lựa chọn dự án đầu tư, lập quy hoạch đô thị và du lịch, thiết kế cơ chế tài chính bảo tồn, xác định mức phí và giá dịch vụ. Đồng thời, xây dựng quỹ bảo tồn, tái đầu tư nguồn thu và thiết kế cơ chế chia sẻ lợi ích với cộng đồng.

Tuy nhiên, về khung phương pháp lượng giá TEV (lượng hóa Tổng giá trị kinh tế), Việt Nam hiện đang chưa có khung thống nhất ở cấp quốc gia đối với di sản. Do đó, việc xây dựng một khung phương pháp thống nhất thông qua Đề án có ý nghĩa quan trọng đối với quá trình chuẩn hóa chỉ tiêu, dữ liệu, quy trình khảo sát và cơ chế sử dụng kết quả lượng giá trong quản lý nhà nước về di sản và phát triển cộng đồng. Theo Thứ trưởng Hoàng Đạo Cương, Đề án được xây dựng với ba kịch bản gồm kịch bản cơ sở, kịch bản cân bằng và kịch bản phát triển tăng cường. Đặc biệt, đi liền với phát triển tăng cường phải là sự phát triển bền vững; bảo đảm hài hòa giữa bảo tồn với khai thác, phát huy giá trị di sản.

Hoàng thành Thăng Long và Phong Nha - Kẻ Bàng (ảnh dưới) là một trong những di sản thuộc phạm vi triển khai đề án Ảnh: B.LÂM

Bên cạnh đó trong quá trình xây dựng, các thành viên Ban soạn thảo, Tổ biên tập sẽ nghiên cứu, bổ sung các dữ liệu có thể lượng hóa như lượng khách, doanh thu từ bán vé và các hoạt động dịch vụ, tác động đối với phát triển kinh tế, xã hội của địa phương; tính đến các yếu tố về sức chứa, nguy cơ quá tải, nguy cơ gây suy giảm giá trị của di sản, thiên nhiên… Cùng với đó, hướng đến xây dựng hệ thống bảng biểu, phương pháp tính toán, thậm chí là biểu đồ, các công thức cụ thể để đưa vào phụ lục, giúp các địa phương có thể dễ dàng áp dụng khi triển khai các đề án thành phần. Thứ trưởng Hoàng Đạo Cương cũng nêu rõ, để lượng hóa được cần có các dữ liệu cụ thể về nguồn lực đầu tư, ngân sách nhà nước, nguồn xã hội hóa, hiệu quả thu được; cũng như nhu cầu đầu tư cho công tác bảo tồn, tôn tạo và phục dựng trong các giai đoạn tiếp theo.

Nhìn nhận di sản như vốn văn hóa

Thông tin thêm về Đề án, Cục trưởng Cục Di sản văn hóa (Bộ VHTTDL) Lê Thị Thu Hiền cho biết, Đề án không chỉ nhằm tạo ra các kết quả lượng giá bằng tiền, mà quan trọng hơn là thiết lập một phương thức quản trị mới đối với di sản. Trong đó, bảo tồn là nền tảng, phát triển bền vững là mục tiêu, cộng đồng là chủ thể và dữ liệu định lượng là công cụ hỗ trợ ra quyết định.

Đề án sẽ góp phần chuẩn hóa phương pháp luận, thống nhất bộ chỉ tiêu, xây dựng cơ sở dữ liệu, thiết lập quy trình khảo sát, tạo cơ sở khoa học cho phân bổ nguồn lực, đánh giá hiệu quả chính sách và phát triển kinh tế di sản theo hướng bền vững, phù hợp với cam kết quốc tế và yêu cầu phát triển của Việt Nam trong giai đoạn mới. Đề án cũng đặt mục tiêu công bố các kết quả nghiên cứu theo chuẩn mực khoa học quốc tế, tăng cường hợp tác với các chuyên gia và tổ chức quốc tế. Qua đó, góp phần nâng cao vị thế của hệ thống di sản thế giới Việt Nam, thu hút nguồn lực và từng bước hình thành hệ sinh thái kinh tế di sản gắn với mạng lưới đô thị di sản, thành phố sáng tạo và các mạng lưới văn hóa quốc tế.

> *Tại buổi làm việc lấy ý kiến về Đề án "Định giá kinh tế di sản, TEV, lượng hóa giá trị kinh tế tổng thể di sản thế giới" diễn ra vào cuối tuần qua tại Hà Nội, Thứ trưởng Hoàng Đạo Cương nêu rõ, việc xây dựng Đề án là cần thiết nhằm lượng hóa giá trị kinh tế tổng thể của các Di sản thế giới tại Việt Nam. Tuy nhiên, đây không đơn thuần là việc tính toán giá trị của di sản bằng các thước đo kinh tế, bởi nhiều giá trị của di sản là vô giá.*

Cục Di sản văn hóa cho biết, Việt Nam hiện có 9 Di sản thế giới được UNESCO công nhận, bao gồm các di sản văn hóa, thiên nhiên và hỗn hợp, với đặc điểm đa dạng về loại hình, quy mô, không gian quản lý và phạm vi tác động. Sau hơn 30 năm thực hiện công tác quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị, hệ thống di sản thế giới đã trở thành nguồn lực quan trọng đối với phát triển kinh tế, xã hội, du lịch, sinh kế cộng đồng, bảo vệ môi trường, quảng bá hình ảnh và nâng cao vị thế quốc gia. Theo dự thảo, 8 đề án thành phần dự kiến được triển khai tại Hoàng thành Thăng Long; Vịnh Hạ Long - Quần đảo Cát Bà; Yên Tử - Vĩnh Nghiêm - Côn Sơn, Kiếp Bạc; Thành nhà Hồ; Phong Nha - Kẻ Bàng; Cố đô Huế; Phố cổ Hội An và Khu đền tháp Mỹ Sơn.

Với cách tiếp cận của Đề án, di sản được nhìn nhận như một dạng vốn văn hóa, vốn tự nhiên và vốn xã hội, có khả năng tạo ra các giá trị kinh tế, xã hội, môi trường, sinh kế cộng đồng và sức mạnh mềm trong dài hạn. Vì vậy, lượng hóa tổng giá trị kinh tế, TEV, không nhằm quy đổi toàn bộ giá trị văn hóa hay giá trị nổi bật toàn cầu của di sản thành tiền, mà nhằm nhận diện và đo lường những lợi ích kinh tế và phúc lợi mà hệ thống tài sản di sản tạo ra cho xã hội. Định hướng này được đặt trong yêu cầu phát triển kinh tế di sản và phát triển bền vững. Tổng giá trị kinh tế của mỗi di sản thế giới được lượng hóa gồm giá trị sử dụng và giá trị phi sử dụng.

Cách tiếp cận này giúp phân biệt rõ tổng giá trị kinh tế của di sản với các doanh thu du lịch, dịch vụ văn hóa hoặc chi tiêu của khách tham quan. Các chỉ số thị trường trực tiếp chỉ phản ánh một bộ phận của giá trị sử dụng, trong khi di sản còn tạo ra nhiều lợi ích phi thị trường và tác động lan tỏa đối với cộng đồng, môi trường, giáo dục, nghiên cứu, thương hiệu lãnh thổ và phát triển dài hạn. ■

Dự án tu bổ điện Cần Chánh chịu cảnh "dãi nắng dầm mưa"?

● **Bài, ảnh: SƠN THÙY**

Dự án "Tu bổ, phục hồi và tôn tạo di tích điện Cần Chánh" (Đại Nội Huế) có mức đầu tư 200 tỉ đồng đang được triển khai, nhưng đang nhận nhiều ý kiến về việc không làm nhà bao che theo quy định trong trùng tu di tích, khiến cho hệ thống khung gỗ phải dầm mưa dãi nắng, ảnh hưởng đến tuổi thọ di tích.

Công trình tu bổ điện Cần Chánh hiện chưa có nhà bao che

Theo báo cáo số 911/BC-CCTL ngày 13.9.2026 của Chi cục Thủy lợi và Biến đổi khí hậu (Sở Nông nghiệp và Môi trường TP Huế), từ 19h ngày 10.9 đến 7h ngày 13.9 trên địa bàn TP Huế có mưa to, có nơi mưa rất to. Tổng lượng mưa phổ biến 250-500mm, một số nơi cao hơn như: Đỉnh Bạch Mã 1250mm, Nhâm A Lưới 672mm, Xuân Lộc 654mm, A Đớt 640mm, Bạch Mã 627mm… Dự báo, do ảnh hưởng của dải hội tụ nhiệt đới nối với áp thấp nhiệt đới nên từ ngày 13.9 đến hết ngày 15.9, tại Huế có mưa to, mưa rất to và rải rác có dông; trong cơn dông cần đề phòng lốc, sét và gió giật mạnh. Tổng lượng mưa từ sáng 13.9 đến hết ngày 15.9 phổ biến 200-300mm, có nơi trên 400mm, riêng khu Bạch Mã có nơi từ 800mm đến trên 1000mm. Với lượng mưa như dự báo chắc chắn sẽ ảnh hưởng đến tuổi thọ công trình của dự án phục hồi điện Cần Chánh.

Theo ghi nhận của phóng viên *Văn Hóa*, đến cuối giờ ngày 12.9, lực lượng thi công tại công trình dự án điện Cần Chánh vẫn làm việc trong tình hình mưa gió. Hiện nay, việc lắp dựng hệ thống cột đã hoàn thành, đơn vị thi công đang tiến hành đóng rui ở mái thượng điện.

Đại diện Công ty cổ phần Tu bổ di tích Huế, đơn vị thi công dự án cho biết, những ngày gần đây, thời tiết ở Huế diễn biến phức tạp, thường xuyên có mưa và có lúc mưa rất to nên công tác thi công cũng triển khai cầm chừng, hạn chế việc thi công trên cao để đảm bảo an toàn. Dự kiến khoảng tháng 10 tới, đơn vị thi công sẽ gầy mái để lợp chính điện, tiến tới phục hồi tổng thể công trình di tích điện Cần Chánh.

Dự án "Tu bổ, phục hồi và tôn tạo di tích điện Cần Chánh" có mức đầu tư 200 tỉ đồng, được thực hiện trong vòng bốn năm, đến tháng 4.2029 sẽ hoàn thành. Chủ đầu tư và đơn vị thi công phấn đấu hoàn thành vào dịp Ngày Di sản Văn hóa Việt Nam 23.11.2027, đồng thời cũng là đúng 80 năm công trình điện Cần Chánh bị phá hủy (1947-2027). Xung quanh dự án này, *Văn Hóa* đã nhận được nhiều ý kiến phản ánh thắc mắc về việc "không thấy" nhà bao che như quy định trong công tác tu bổ, trùng tu di tích. "Dự án có quy mô đầu tư 200 tỉ đồng, với lối kiến trúc gỗ truyền thống nhưng lại trơ trọi không có nhà bao che. Trong điều kiện thời tiết khắc nghiệt của Huế, khi dựng thì nắng gắt rồi chuyển qua mùa mưa dầm dề, liệu có đảm bảo chất lượng công trình", một ý kiến bày tỏ.

Ghi nhận của phóng viên tại công trường cũng cho thấy không có nhà bao che, thay vào đó chỉ có một số tấm lưới lam trên phần mái công trình. Ông Hồ Hữu Hành, Giám đốc Công ty cổ phần Tu bổ di tích Huế cho biết, theo định mức dự toán của dự án tu bổ điện Cần Chánh, nhà bao che chỉ có kinh phí hơn 100 triệu đồng và tính theo kilô-gam (ống thép), thấp hơn nhiều so với toàn dự án cũng như với kinh phí nhà bao che ở các công trình tu bổ di tích của nhiều địa phương khác, nên đơn vị thi công cũng gặp khó khăn. Ngoài ra, do điều kiện thời tiết ở Huế phải đảm bảo an toàn trong mùa mưa bão nên cũng phải tính toán kỹ.

"Thông thường đối với các công trình tu bổ di tích quy mô nhỏ hơn thì lắp dựng nhà bao che từ sớm, có khi dựng nhà bao che từ khi triển khai công tác hạ giải. Nhưng với điện Cần Chánh thì không thể, bởi nó quá rộng, cao nên nguy cơ thổi bay rất cao. Chúng tôi buộc phải dùng máy móc lắp dựng khung xong mới có thể dựng giàn giáo và bao che", ông Hành nói. Ông Hồ Hữu Hành khẳng định, nhà bao che ở dự án tu bổ di tích điện Cần Chánh là có nhưng mỗi công trình sẽ áp dụng biện pháp khác nhau. Tùy theo mức kinh phí, đặc thù, tính chất quy mô công trình mà dựng nhà bao che phù hợp. Sau khi dựng xong khung gỗ, qua mùa mưa bão đơn vị sẽ dựng nhà bao che để thi công chi tiết. Hiện công ty cũng đang triển khai dựng ống giáo (ống thép phi 49) và phủ lưới lam để thi công.

Theo đơn vị thi công, việc dựng nhà bao che ở Huế thường làm mái tôn và khi mưa bão phải có phương án tháo mái tôn xuống để đảm bảo an toàn cho người và các công trình di tích lân cận, xong rồi lợp lại. Việc thẩm định định mức cho nhà bao che quá thấp, chỉ tính riêng chi phí nhân công lợp đã tốn kém. Tuy nhiên, nhiều ý kiến cho rằng, nếu chủ đầu tư và đơn vị thi công không dựng nhà bao che ngay tại thời điểm lắp dựng hệ thống kết cấu gỗ để bảo vệ hệ thống khung gỗ và các vật liệu khác sẽ ảnh hưởng nghiêm trọng đến tuổi thọ công trình. Vì thời tiết ở Huế diễn biến thất thường, nắng lắm, mưa nhiều lại chuẩn bị bước vào mùa mưa bão. Đây là môi trường rất dễ cho côn trùng gây mối mọt hệ thống cột gỗ, tui mè…

Điện Cần Chánh được tu bổ, phục hồi với lối kiến trúc và trang trí chủ yếu dưới thời vua Khải Định triều Nguyễn. Công trình có quy mô chính điện 5 gian, 2 chái kép; tiền điện có 7 gian và 2 chái đơn và mái lưa có 9 gian; nằm trên mặt bằng chính rộng hơn 1.400m^2. Dưới triều Nguyễn, điện Cần Chánh là nơi nhà vua thiết triều vào các ngày 5, 10, 20 và 25 âm lịch hằng tháng; đồng thời, đây cũng là nơi tổ chức tiếp sứ Bộ ngoại giao, tổ chức yến tiệc của hoàng gia và triều đình. Công trình này tồn tại đúng 143 năm, đến năm 1947 thì bị phá hủy, chỉ còn lại nền móng. Theo sử liệu, từ khi xây dựng đến khi bị phá hủy, điện Cần Chánh đã trải qua khoảng 20 tu sửa lớn, nhỏ khác nhau. ■

Lễ hội Lam Kinh 2026 sẽ có nhiều trải nghiệm mới chờ du khách

UBND tỉnh Thanh Hóa vừa ban hành kế hoạch tổ chức Lễ hội Lam Kinh năm 2026, kỷ niệm 608 năm khởi nghĩa Lam Sơn, 598 năm vua Lê đăng quang và 593 năm ngày mất của Anh hùng dân tộc Lê Lợi.

Theo kế hoạch, lễ hội được tổ chức ở quy mô cấp tỉnh, các hoạt động chính diễn ra tại Khu di tích quốc gia đặc biệt Lam Kinh. Lễ khai mạc dự kiến bắt đầu lúc 7h30 ngày 2.10 tại sân Rồng, trước Chính điện Lam Kinh. Điểm nhấn của lễ khai mạc là các nghi thức dâng hương, trình tấu Chúc văn, diễn văn khai mạc, đánh trống khai hội và chương trình nghệ thuật sân khấu hóa. Ban tổ chức yêu cầu chương trình nghệ thuật có sự đổi mới, xây dựng theo hướng khai thác câu chuyện, nhân vật lịch sử, kết hợp ý tưởng dân gian đương đại, trong đó chú trọng yếu tố văn hóa dân gian thời Hậu Lê.

Trước giờ khai mạc, kiệu vua Lê Thái Tổ và kiệu Trung Túc Vương Lê Lai sẽ được rước từ đền thờ về sân điện Lam Kinh. Nghi thức này do đội tế, đội rước kiệu của xã Lam Sơn và xã Kiên Thọ thực hiện. Trong hai ngày 1 và 2.10, các hoạt động tế lễ cũng được tổ chức tại đền thờ vua Lê Thái Tổ, Chính điện, các tòa Thái miếu và khu lăng mộ vua Lê Thái Tổ. Lễ hội còn có lễ dâng hương làm giỗ bà Hàng Dầu trên đỉnh núi Lam Sơn vào ngày 3.10.

Bên cạnh phần lễ, nhiều hoạt động văn hóa, du lịch được tổ chức nhằm tạo thêm trải nghiệm cho người dân và du khách. Đáng chú ý là "Phiên chợ vùng cao", kết hợp trưng bày, giới thiệu và bán sản phẩm OCOP của các địa phương, doanh nghiệp tại khu vực miền núi Thanh Hóa. Một không gian check in mang nét cung đình cũng được xây dựng tại khu di tích, hướng tới tạo điểm trải nghiệm mới và tăng sức hút đối với du khách. Tại sân Rồng, các trò chơi, trò diễn dân gian là di sản văn hóa phi vật thể quốc gia của Thanh Hóa như Xuân Phả, Pôồn Pôông, Ngũ trò Viên Khê và hát chèo sẽ được trình diễn trong những ngày diễn ra lễ hội.

Nghi thức rước kiệu tại Lễ hội Lam Kinh **Ảnh: T.L**

Lễ hội Lam Kinh ngày nay gắn với vùng đất từng là trung tâm hành lễ của triều Hậu Lê. Năm 1433, sau khi vua Lê Thái Tổ qua đời, thi hài ông được đưa về an táng tại Lam Kinh. Các công trình điện, miếu tiếp tục được xây dựng, từng bước hình thành không gian thờ tự và tưởng niệm các vua Lê. "Việt sử thông giám cương mục" ghi lại việc sau khi Lê Thái Tổ mất, triều đình cho dựng miếu điện tại Lam Sơn, sau đó tiếp tục xây miếu thờ Thái mẫu. Theo thời gian, những nghi lễ cung đình, âm nhạc và các điệu múa gắn với triều Hậu Lê trở thành một phần ký ức văn hóa của vùng đất Lam Kinh. Trải qua nhiều biến động, khu điện miếu từng có thời gian hoang phế. Đến đầu thế kỷ 20, người dân địa phương dựng lại đền thờ trên nền đất xưa. Các nghi thức tế lễ truyền thống từng bước được phục hồi và lưu truyền qua nhiều thế hệ.

Với việc kết hợp nghi lễ truyền thống cùng các hoạt động văn hóa, nghệ thuật và du lịch, Lễ hội Lam Kinh năm 2026 được kỳ vọng tiếp tục trở thành điểm nhấn trong chuỗi sự kiện văn hóa của Thanh Hóa, đồng thời quảng bá giá trị của Khu di tích quốc gia đặc biệt Lam Kinh đến du khách trong nước và quốc tế.

NGUYỄN LINH

Đưa bản sắc Việt vào dòng chảy số

● THANH NGỌC

Không gian số mở ra cơ hội để những câu chuyện về lịch sử, di sản, nghệ thuật và con người vượt qua giới hạn về thời gian, địa lý, tìm đến công chúng toàn cầu. Trong bối cảnh ấy, gìn giữ chủ quyền văn hóa số đòi hỏi năng lực kể câu chuyện Việt Nam bằng ngôn ngữ của thời đại, để những giá trị được tiếp nối, sáng tạo và lan tỏa rộng rãi.

Nhiều sản phẩm văn hóa Việt Nam đã tạo được những dấu ấn, lan tỏa trên môi trường số Ảnh: TRẦN HUẤN

Chủ quyền văn hóa số từ hệ giá trị, bản sắc văn hóa Việt

Có những "đường biên" không hiện hữu trên bản đồ. Chúng nằm trong ký ức, ngôn ngữ, những câu chuyện lịch sử, trong cách một cộng đồng hiểu về nguồn cội và nhìn nhận chính mình. Khi đời sống ngày càng dịch chuyển lên môi trường số, những giá trị ấy cũng cần được nhận diện, gìn giữ bằng những phương thức phù hợp với thời đại.

Theo TS Chu Tiến Đạt, Chủ tịch Hội đồng thành viên Tổng công ty Truyền thông đa phương tiện VTC, có thể nhìn nhận chủ quyền quốc gia trên không gian số qua ba tầng: Chủ quyền hạ tầng, chủ quyền dữ liệu và chủ quyền nhận thức. Nếu hai tầng đầu có thể được củng cố bằng công nghệ, đầu tư và công cụ pháp lý, tầng nhận thức lại gắn chặt với hệ giá trị, bản sắc văn hóa và niềm tin của cộng đồng.

Một quốc gia có thể làm chủ hạ tầng và dữ liệu, nhưng nếu công chúng chủ yếu tiếp nhận thông tin, hình ảnh và hệ giá trị từ bên ngoài, trong khi thiếu những nguồn tri thức đáng tin cậy về chính đất nước mình, chủ quyền quốc gia trên không gian số vẫn đứng trước những thách thức lâu dài.

Từ góc nhìn ấy, bảo vệ chủ quyền văn hóa số cần được đặt trong một phạm vi rộng hơn việc bảo tồn di sản hay sản xuất nội dung văn hóa. Đó còn là năng lực bảo tồn, sáng tạo, truyền bá và bảo đảm quyền tiếp cận, thụ hưởng các giá trị văn hóa dân tộc trên môi trường số.

Nghị quyết số 80-NQ/TW ngày 7.1.2026 của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam định hướng xử lý hài hòa mối quan hệ giữa dữ liệu mở với yêu cầu bảo đảm an ninh, chủ quyền văn hóa số. Cách tiếp cận này cho thấy, trong môi trường số, bên cạnh yêu cầu bảo vệ còn cần chủ động tạo dựng một không gian văn hóa có sức sống, sức hấp dẫn và khả năng cạnh tranh.

Thời gian gần đây, văn hóa Việt Nam đã tạo được nhiều dấu ấn trên môi trường số. Từ lịch sử, di sản, nghệ thuật truyền thống đến âm nhạc, điện ảnh, thời trang, ẩm thực, trò chơi điện tử..., ngày càng nhiều nội dung được thể hiện bằng những hình thức mới, phù hợp hơn với cách tiếp nhận của công chúng hiện đại.

Những câu chuyện lịch sử được kể bằng video ngắn; bảo tàng, di tích mở rộng không gian trải nghiệm bằng công nghệ số; nghệ thuật truyền thống tìm đến công chúng trẻ qua mạng xã hội; chất liệu văn hóa dân gian trở thành nguồn cảm hứng cho âm nhạc, thời trang, thiết kế và nhiều sản phẩm sáng tạo. Sau khi được đưa lên các nền tảng số, không ít sản phẩm nhanh chóng thu hút lượng lớn người theo dõi, bình luận và chia sẻ.

Thực tế ấy cho thấy, bản sắc không phải lực cản của khả năng lan tỏa. Khi được chuyển tải bằng ngôn ngữ đương đại và cách thể hiện phù hợp, những chất liệu mang đậm dấu ấn Việt Nam hoàn toàn có thể tạo nên sức hấp dẫn mới, đồng thời mở rộng khả năng tiếp cận công chúng.

Phát triển hệ sinh thái văn hóa số, gia tăng sức mạnh mềm

Tại Hội thảo khoa học quốc gia "Đổi mới tuyên truyền, phổ biến lý luận chính trị trên không gian mạng" mới đây, các chuyên gia phân tích, đặc điểm nổi bật của không gian số không chỉ nằm ở tốc độ lan truyền thông tin mà còn ở cách các nền tảng định hình sự chú ý của người dùng.

Công chúng ngày nay vừa tiếp nhận thông tin, vừa có thể bình luận, chia sẻ, chỉnh sửa, tái tạo, thậm chí trực tiếp sản xuất nội dung. Trong khi đó, thuật toán phân phối thông tin dựa trên hành vi và sở thích khiến mỗi cá nhân có thể được dẫn vào một "dòng thông tin" khác nhau. Từ đó nảy sinh một thực tế: Thông tin chính xác chưa chắc là thông tin được chú ý nhất; nội dung có giá trị cũng chưa chắc được chia sẻ nhiều nhất.

Quan sát từ thực tiễn, TS Lưu Thị Thu Phương, Học viện Báo chí và Tuyên truyền cho rằng, điểm chung của những sản phẩm truyền thông thành công trên môi trường số là nội dung ngắn gọn, được trực quan hóa, giàu tính kể chuyện và có khả năng cá nhân hóa.

Cùng góc nhìn này, ThS Vũ Thị The, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật cho rằng, cần chuyển từ tư duy truyền đạt thông tin sang tư duy phục vụ người tiếp nhận, lấy nhu cầu, trải nghiệm và khả năng tương tác của từng nhóm công chúng làm cơ sở thiết kế nội dung. Với thế hệ trẻ, truyền thông chính thống cần hiện diện trên những nền tảng họ thường xuyên sử dụng, bằng ngôn ngữ gần gũi, dễ tiếp nhận nhưng vẫn bảo đảm tính chính xác và định hướng.

Yêu cầu ấy cũng đặt ra đối với các sản phẩm, dịch vụ văn hóa trên không gian số. Một câu chuyện lịch sử, một di sản hay một làn điệu dân ca có thể tạo được sự kết nối khi tìm được cách kể phù hợp với công chúng hôm nay. Sức hấp dẫn của truyền thông văn hóa trước hết đến từ khả năng làm cho công chúng muốn tìm hiểu, muốn chia sẻ và tự hình thành sự đồng cảm, niềm tự hào từ chính câu chuyện được kể.

Giữ chủ quyền văn hóa số vì thế cần một hệ sinh thái với sự tham gia của Nhà nước, cơ quan văn hóa, truyền thông, doanh nghiệp công nghệ, nghệ sĩ, nhà sáng tạo và cộng đồng.

Nghị quyết số 80-NQ/TW đặt ra yêu cầu xây dựng và vận hành Nền tảng văn hóa số toàn dân, cung cấp miễn phí hoặc với chi phí thấp các dịch vụ thư viện số, bảo tàng số, nghệ thuật biểu diễn trực tuyến, lớp học nghệ thuật trực tuyến, qua đó góp phần thu hẹp khoảng cách thụ hưởng văn hóa giữa các vùng, miền và các tầng lớp nhân dân. Cùng với đó là nhiệm vụ chuẩn hóa, số hóa toàn diện di sản văn hóa vật thể và phi vật thể, các tác phẩm văn học, nghệ thuật có giá trị cao; quản trị dữ liệu gắn với bảo đảm an ninh và chủ quyền văn hóa số.

Để hình thành một hệ sinh thái có sức sống, Nghị quyết cũng yêu cầu phát triển các không gian sáng tạo nội dung số, tạo môi trường cho cộng đồng doanh nghiệp và các tổ chức sản xuất, cung ứng sản phẩm, dịch vụ văn hóa tăng cường kết nối, trao đổi; đồng thời khuyến khích doanh nghiệp đầu tư vào các sản phẩm, dịch vụ văn hóa số.

Từ những định hướng đó, việc chủ động tạo dựng các nguồn thông tin đáng tin cậy, đồng thời phát triển những sản phẩm văn hóa đủ sức hấp dẫn trên môi trường số sẽ góp phần khẳng định bản lĩnh và sức sống của văn hóa Việt Nam trong thời đại công nghệ.

Khi những giá trị Việt tìm được hình thức biểu đạt phù hợp với đời sống đương đại, chủ quyền văn hóa số được bồi đắp từ chính nhận thức, sự lựa chọn và mức độ gắn bó của cộng đồng. Không gian số khi ấy trở thành nơi bản sắc dân tộc được trao truyền, tiếp tục sáng tạo và lan tỏa, góp phần đưa tiếng nói, hình ảnh và dấu ấn Việt Nam hiện diện ngày càng rõ nét trong dòng chảy văn hóa toàn cầu. ■

Unitour Heritage Ho Chi Minh City kết nối sinh viên với di sản

Unitour Heritage Ho Chi Minh City sẽ mở đầu hành trình kết nối sinh viên với di sản Thành phố bằng những câu chuyện về lịch sử, văn hóa, ẩm thực và đời sống đô thị. Điểm dừng chân đầu tiên của chương trình diễn ra tại Trường ĐH Văn hóa TP.HCM ngày 15.9.2026.

Tại đây, sinh viên sẽ tham gia các hoạt động trải nghiệm, giao lưu với chuyên gia, nhà sáng tạo nội dung và tìm hiểu cách kể chuyện di sản trên nền tảng số. Chương trình hướng tới cách tiếp cận gần gũi, khuyến khích người trẻ khám phá di sản bằng góc nhìn và ngôn ngữ của chính thế hệ mình.

Một trong những hoạt động chính là tọa đàm *Kể chuyện Di sản: Từ chất liệu truyền thống đến ngôn ngữ mạng xã hội*, với sự tham gia của các chuyên gia, nhà sáng tạo nội dung trong lĩnh vực truyền thông, du lịch, công nghiệp giải trí và nền tảng số.

Dịp này, chương trình cũng phát động cuộc thi sáng tạo video ngắn về di sản TP.HCM. Qua các video, sinh viên có thể khai thác những câu chuyện về địa danh, con người, văn hóa và đời sống Thành phố bằng cách thể hiện riêng. Những sản phẩm được lựa chọn sẽ có cơ hội giới thiệu tại Heritage Ho Chi Minh City Fest, dự kiến diễn ra trong hai ngày 23-24.11.2026.

Unitour Heritage Ho Chi Minh City do Hội Di sản Văn hóa TP.HCM và Tạp chí *Vietnam Travel* đồng tổ chức, với sự đồng hành của các đơn vị liên quan. Chương trình được kỳ vọng mở thêm không gian để sinh viên tiếp cận di sản một cách trực quan, đồng thời khuyến khích người trẻ tham gia sáng tạo và lan tỏa những câu chuyện văn hóa của TP.HCM trên nền tảng số.

THÙY TRANG

Từ "viral" đến giá trị thật

● HỒNG HẠNH

Lượt xem có thể tăng rất nhanh, nhưng niềm tin cần hành trình dài hơn để gây dựng. Khi AI, deepfake, tin giả và thương mại hóa nội dung thay đổi đời sống số, sức ảnh hưởng được đo bằng trách nhiệm, sự tử tế và những giá trị tích cực tạo ra cho cộng đồng.

Nghi thức ký cam kết "Đồng hành kiến tạo niềm tin số"" nhấn mạnh trách nhiệm của người có sức ảnh hưởng

Một lượt chia sẻ cũng cần trách nhiệm

Một thời, "viral" gần như là đích đến của giới làm nội dung. Video triệu lượt xem, phát ngôn tạo xu hướng hay phiên livestream đông mắt theo dõi từng được xem như thước đo sức ảnh hưởng. Nhưng khi ngày càng nhiều người có khả năng tạo và phát tán nội dung, câu hỏi đáng quan tâm hơn là: Sau những con số ấy, điều gì còn ở lại? Cũng từ đó, sức ảnh hưởng đang được nhìn nhận bằng một thước đo khác: Niềm tin.

Đó cũng là vấn đề được đặt ra tại Hội nghị KOL toàn quốc lần thứ II (KOL Summit 2026), với hơn 1.000 người có ảnh hưởng và nhà sáng tạo nội dung từ 34 tỉnh, thành. Câu chuyện không dừng ở độ phủ của nội dung, mà chuyển sang câu hỏi căn bản hơn: Làm thế nào để sức ảnh hưởng tạo ra giá trị bền vững.

Theo Trung tướng Lê Xuân Minh, Cục trưởng Cục An ninh mạng và phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao, Chủ tịch Liên minh Niềm tin số, nội dung của KOL hay nhà sáng tạo đều có thể tác động tới nhận thức, hành vi, niềm tin cộng đồng. Bởi vậy, sức ảnh hưởng chỉ thực sự trở thành nguồn lực khi gắn với trách nhiệm đối với cộng đồng và đất nước.

Yêu cầu ấy thể hiện rõ trong thương mại số, nơi uy tín cá nhân có thể tác động trực tiếp tới quyết định mua hàng. Ông Hoàng Ninh, Phó Cục trưởng Cục Thương mại điện tử và Kinh tế số, Bộ Công thương dẫn trường hợp 76.000 hộp sản phẩm detox bị tiêu hủy và xử lý để cho thấy nội dung lan truyền mạnh có thể đưa sản phẩm tới lượng lớn người tiêu dùng trong thời gian ngắn. Theo ông, người có ảnh hưởng cần tìm hiểu kỹ sản phẩm, chủ thể hợp tác, kiểm tra thông tin trước khi quảng bá.

Trách nhiệm này không dừng ở cá nhân KOL. Luật sư Trần Viết Hà cho rằng trách nhiệm với nội dung quảng cáo nằm trong cả chuỗi gồm nhãn hàng, agency và người có ảnh hưởng. Người sáng tạo vì thế cần kiểm tra hồ sơ pháp lý, kiểm chứng thông tin trước khi đưa nội dung tới công chúng.

Á hậu Thúy Vân cho rằng, mỗi thông tin đưa ra đều cần cân nhắc tác động tới cộng đồng đang tin tưởng mình, nhất là trong các lĩnh vực nhạy cảm như sức khỏe, tài chính. Chậm lại để kiểm chứng có thể khiến bỏ lỡ một cơ hội "viral", nhưng đó lại là khoản đầu tư cho uy tín lâu dài.

Nhìn từ thương mại, pháp lý đến cách ứng xử, "viral" chưa bao giờ là đích đến cuối cùng. Nó chỉ cho biết một nội dung có thể đi xa đến đâu; giá trị thực sự nằm ở cách người tạo ra ảnh hưởng chịu trách nhiệm với những gì mình đưa đến công chúng.

AI có thể tạo nội dung, nhưng không thể tạo niềm tin

Nếu mạng xã hội mở rộng tốc độ lan truyền, AI lại đẩy nhanh việc tạo nội dung. Video, hình ảnh, giọng nói hay văn bản có thể được sản xuất nhanh hơn, trong khi ranh giới thật - giả ngày càng khó nhận biết. Khi công nghệ rút ngắn quy trình sản xuất, câu hỏi về trách nhiệm càng trở nên cấp thiết.

Giám đốc Công nghệ Vitamin Network Nguyễn Văn Khánh cho rằng, nội dung càng dễ tạo ra thì trách nhiệm của người sáng tạo càng lớn. Hình ảnh ông đưa ra khá gợi mở: AI nên là "phụ bếp", còn người sáng tạo phải là "bếp trưởng". Công nghệ có thể hỗ trợ nhiều công đoạn, nhưng người kiểm tra, tinh chỉnh và quyết định cuối cùng vẫn phải là con người.

Trách nhiệm ấy cũng thuộc về các nền tảng. Đại diện TikTok tại Việt Nam, ông Nguyễn Lâm Thanh đề cập từ cơ chế phân phối nội dung, xử lý thông tin sai lệch đến minh bạch với nội dung có AI hỗ trợ. Theo ông, nền tảng cần quản trị khả năng khuếch đại, tăng tính minh bạch và trao quyền cho người dùng. "AI có thể tạo ra nội dung, chỉ con người mới tạo ra niềm tin", ông nhấn mạnh.

Khi công nghệ khiến việc tạo và phát tán thông tin ngày càng dễ dàng, không gian mạng cũng hình thành một "văn hóa ảnh hưởng" mới, nơi mỗi cá nhân đều có khả năng tác động đến người khác. Khả năng tạo ảnh hưởng càng rộng, yêu cầu về văn hóa trách nhiệm càng cao.

Từ nhận thức đó, KOL Summit 2026 cụ thể hóa bằng Chương trình Tín nhiệm Người có ảnh hưởng, gồm Bộ tiêu chuẩn hoạt động, khóa đào tạo 7 chuyên đề và nền tảng đánh giá tín nhiệm. Nội dung đào tạo tập trung vào pháp lý quảng cáo, bảo vệ dữ liệu cá nhân, kiểm chứng thông tin, đạo đức nghề nghiệp, quản trị khủng hoảng truyền thông, trách nhiệm khi sử dụng AI và bản quyền. Qua đó, trách nhiệm dần được cụ thể hóa thành chuẩn mực hoạt động.

Cùng với chuẩn mực, phạm vi sức ảnh hưởng cũng được mở rộng. Mạng lưới Câu lạc bộ Niềm tin số tại 34 tỉnh, thành chính thức ra mắt, đưa câu chuyện từ những KOL có hàng triệu người theo dõi tới các cộng đồng địa phương. Sức ảnh hưởng không nhất thiết bắt đầu từ danh tiếng, mà có thể hình thành từ sự am hiểu địa phương, khả năng kết nối và những nội dung thiết thực.

Tại TP.HCM, cách tiếp cận này đang được triển khai. Ông Nguyễn Ngọc Hồi, Phó Giám đốc Sở VHTT cho biết, thành phố đang triển khai kế hoạch ứng dụng các nền tảng truyền thông phục vụ phát triển kinh tế - xã hội tại 168 xã, phường, đặc khu. Dự kiến, các tài khoản do nhà sáng tạo nội dung địa phương vận hành sẽ kết nối chính quyền với người dân, quảng bá văn hóa từng địa bàn và hỗ trợ hoạt động kinh tế.

Từ đây, khái niệm KOL cũng được mở rộng. Bên cạnh nghệ sĩ hay người nổi tiếng còn có những người chia sẻ kiến thức, giới thiệu sách, tư vấn sức khỏe, quảng bá văn hóa địa phương hay kết nối các sáng kiến vì cộng đồng. Điểm chung không nằm ở số người theo dõi, mà ở khả năng tạo ra sự tin cậy và giá trị hữu ích.

Câu chuyện của hoa hậu H'Hen Niê cho thấy sức ảnh hưởng có thể chuyển hóa thành hành động. Chia sẻ về các dự án cộng đồng và bảo vệ môi trường, cô cho biết mình bắt đầu từ nhu cầu thực tế, "phải hành động trước", sau đó những người có cùng tình yêu với thiên nhiên mới kết nối và lan tỏa câu chuyện. Với H'Hen Niê, sự chân thành là nền tảng để nhận được sự tin yêu từ cộng đồng mạng.

Từ chuẩn mực tới hành động, điểm gặp nhau vẫn là niềm tin. Một lời kêu gọi có thể tạo sự chú ý, nhưng hành động mới tạo ra thay đổi. Nội dung có thể nổi lên rồi nhanh chóng biến mất, trong khi niềm tin được tạo dựng từ thông tin chính xác, cách ứng xử tử tế và tinh thần trách nhiệm có thể ở lại lâu hơn.

Với thông điệp "Viral có tâm - Ảnh hưởng có tầm", KOL Summit 2026 đặt ra câu chuyện vượt ra ngoài phạm vi KOL, KOC hay nhà sáng tạo nội dung. Khi mỗi người trên không gian số đều có khả năng tạo ảnh hưởng, mỗi người cần ý thức rõ trách nhiệm đối với những gì mình phát đi.

Từ "viral" đến giá trị thật có thể bắt đầu bằng cú nhấn nút. Nhưng để sức ảnh hưởng đi đường dài, thứ cần nhiều hơn lượt xem chính là niềm tin. ■

Sắc màu di sản trong Lễ hội Đèn lồng Hội An 2026

Từ ngày 3 - 6.12, Lễ hội Đèn lồng Quốc tế Hội An với chủ đề *Hội An - Sắc màu Di* sản sẽ diễn ra tại Khu phố cổ, nhân kỷ niệm 27 năm Đô thị cổ Hội An được UNESCO công nhận là Di sản Văn hóa Thế giới.

Điểm nhấn của lễ hội là khoảng 15 cụm đèn lồng được sắp đặt tại Quảng trường sông Hoài, Vườn tượng An Hội, các tuyến phố Nguyễn Phúc Chu, Nguyễn Thị Minh Khai, Trần Phú và trên sông Hoài. Các tác phẩm lấy cảm hứng từ lịch sử, văn hóa, đời sống Hội An và chất liệu thủ công như gốm, gỗ, tre; đồng thời giới thiệu không gian đèn lồng mang dấu ấn Nhật Bản, Trung Quốc, Hàn Quốc, Thái Lan, Lào và một số địa phương.

Lễ khai mạc diễn ra lúc 19h ngày 3.12 tại Quảng trường sông Hoài với nghi thức thắp sáng đèn lồng và chương trình nghệ thuật. Trong những ngày lễ hội, du khách có thể trải nghiệm làm đèn lồng, giao lưu với nghệ nhân, khám phá sản phẩm thủ công, ẩm thực phố Hội; thưởng thức Hát Bội, Bài Chòi, dân ca, nghệ thuật đương đại và trình diễn áo dài.

Tối 4.12, chương trình *Minh đăng dạ hành* tái hiện không khí Đêm phố cổ Hội An đầu thế kỷ XX qua trang phục, diễu hành, múa và rước đèn. Lễ hội khép lại tối 6.12 với *Đêm Hoài giang* trên sông, kết hợp âm nhạc dân gian, dân ca xứ Quảng, Bài Chòi, múa truyền thống và hiệu ứng ánh sáng.

Lễ hội góp phần tôn vinh nghề làm đèn lồng, lan tỏa giá trị di sản và tạo điểm nhấn mới cho du lịch Hội An dịp cuối năm.

ĐỨC HOÀNG

LUẬT PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP VĂN HÓA - MỞ KHÓA NGUỒN LỰC, KIẾN TẠO ĐỘNG LỰC MỚI

Kỳ cuối

Muốn đi nhanh phải chọn mũi nhọn

● DUY PHONG

Công nghiệp văn hóa bao gồm nhiều ngành, mỗi ngành đều có giá trị và vai trò riêng. Nhưng nguồn lực của một quốc gia luôn có giới hạn. Nếu mọi lĩnh vực đều được coi là ưu tiên như nhau, rất có thể cuối cùng không lĩnh vực nào nhận đủ nguồn lực để tạo ra bước đột phá. Vì vậy, bên cạnh một hành lang chính sách chung, Luật Phát triển công nghiệp văn hóa cần mở đường cho chiến lược lựa chọn những ngành, sản phẩm và tài sản trí tuệ có khả năng trở thành "mũi nhọn" của Việt Nam trong từng thời kỳ.

Nguồn lực hữu hạn không thể chia đều cho mọi ngành

Phát triển có trọng tâm không có nghĩa bỏ quên những ngành còn lại. Nó có nghĩa là Nhà nước phải nhận diện đâu là lĩnh vực Việt Nam có lợi thế rõ nhất, đâu là thị trường có khả năng tăng trưởng nhanh nhất, đâu là sản phẩm tạo hiệu ứng lan tỏa lớn nhất và đâu là những tài sản có khả năng trở thành thương hiệu quốc gia.

Dự thảo đã bước đầu thể hiện tư duy này thông qua khái niệm tài sản trí tuệ gốc trọng điểm và sản phẩm công nghiệp văn hóa trọng điểm. Tiêu chí được đặt ra khá rộng: Giá trị văn hóa, xã hội và nghệ thuật; khả năng phát triển thành hệ sinh thái hàng hóa - dịch vụ; khả năng lan tỏa; nhu cầu thị trường; giá trị gia tăng; tiềm năng xuất khẩu và khả năng trở thành thương hiệu quốc gia. Danh mục sản phẩm trọng điểm sẽ được xác định theo từng thời kỳ. Cách tiếp cận đó là cần thiết. Trong chính sách công nghiệp, thành công hiếm khi đến từ việc chia nguồn lực thành những phần bằng nhau. Hàn Quốc không xây sức mạnh văn hóa bằng cách hỗ trợ tất cả các ngành ở một mức giống nhau. Nhật Bản, Anh hay Pháp cũng đều xác định những lĩnh vực có sức cạnh tranh và khả năng xuất khẩu cao để tạo lợi thế tích tụ.

Việt Nam cũng cần lựa chọn dựa trên năm tiêu chí: Lợi thế văn hóa đặc hữu, quy mô thị trường, khả năng tạo IP, tiềm năng xuất khẩu và hiệu ứng lan tỏa sang các ngành khác. Những tiêu chí ấy phải được lượng hóa đến mức có thể đánh giá, rà soát và thay đổi theo từng giai đoạn, tránh việc một ngành đã được ghi tên là "mũi nhọn" thì mặc nhiên giữ vị trí đó mãi mãi. Quan trọng hơn, ưu tiên phải gắn với kết quả. Doanh nghiệp được hưởng chính sách đặc biệt phải tạo ra sản phẩm, doanh thu, việc làm, IP, giá trị xuất khẩu hoặc sức lan tỏa tương xứng. Chính sách công nghiệp văn hóa không nên trở thành một hình thức bao cấp mới.

Năm cụm ngành Việt Nam có thể tạo lợi thế

Trước hết là *du lịch văn hóa, di sản và kinh tế trải nghiệm*. Đây có lẽ là lợi thế tự nhiên rõ nhất của Việt Nam bởi di sản, cảnh quan, lịch sử, ẩm thực, làng nghề và bản sắc địa phương là những tài nguyên không thể sao chép. Nhưng cần chuyển từ tư duy khai thác di sản sang phát triển hệ sinh thái kinh tế quanh di sản. Một điểm đến có thể đồng thời tạo ra biểu diễn, phim ảnh, thiết kế, quà tặng, trải nghiệm số, ẩm thực, festival và sản phẩm giáo dục.

Các chương trình nghệ thuật quy mô lớn cho thấy tiềm năng của nghệ thuật biểu diễn trong việc trở thành một trong những lĩnh vực mũi nhọn của công nghiệp văn hóa Việt Nam. Trong ảnh: Concert "80 năm hành trình Độc lập - Tự do - Hạnh phúc"
Ảnh: Cổng TTĐT Bộ VHTTDL

Thứ hai là *điện ảnh, âm nhạc và nghệ thuật biểu diễn*. Đây là nhóm ngành tạo hiệu ứng truyền thông và sức mạnh mềm rất nhanh. Một bộ phim hay một concert không chỉ tạo doanh thu trực tiếp mà còn tác động tới thời trang, quảng cáo, du lịch, dịch vụ và hình ảnh quốc gia. Việt Nam đang có một thị trường nội địa đủ lớn để nuôi dưỡng sản phẩm trước khi đưa chúng ra khu vực.

Thứ ba là *game, nội dung số và các sản phẩm sáng tạo dựa trên công nghệ*. Ưu thế lớn của lĩnh vực này là khả năng mở rộng mà không phụ thuộc nhiều vào biên giới vật lý. Một sản phẩm được phát triển tại Việt Nam có thể bán cho hàng triệu người ở thị trường toàn cầu. Với lực lượng kỹ sư trẻ, năng lực công nghệ và sự phổ biến của kinh tế số, đây là nhóm ngành có khả năng tạo những doanh nghiệp quy mô quốc tế nếu giải được bài toán IP, vốn và phát hành.

Thứ tư là *thiết kế sáng tạo, thời trang và thủ công mỹ nghệ*. Việt Nam sở hữu kho kỹ thuật thủ công, chất liệu bản địa và mỹ thuật truyền thống đặc sắc nhưng lâu nay phần lớn giá trị nằm ở khâu sản xuất. Nếu kết hợp thiết kế hiện đại, thương hiệu, kể chuyện sản phẩm và thương mại điện tử, hàng thủ công có thể bước khỏi phân khúc giá thấp để trở thành sản phẩm văn hóa có giá trị gia tăng cao.

Và cuối cùng, cần coi *hệ sinh thái IP Việt Nam* là một trục xuyên suốt chứ không chỉ một ngành. Lịch sử, truyền thuyết, văn học, di sản và đời sống đương đại chứa đựng vô số câu chuyện và nhân vật có khả năng phát triển thành phim, hoạt hình, game, xuất bản, đồ chơi, thời trang và du lịch. Một quốc gia mạnh về công nghiệp văn hóa không chỉ bán từng tác phẩm; quốc gia ấy sở hữu những IP có thể tạo giá trị qua nhiều thế hệ. Dự thảo đã đặt ưu tiên cho tài sản trí tuệ gốc, sản phẩm có hàm lượng bản sắc Việt Nam và sản phẩm có khả năng xuất khẩu. Đây chính là cơ sở để chính sách đi từ dàn trải sang lựa chọn có chiến lược.

Một đạo luật tốt phải tạo được những "người thắng cuộc mới"

Nếu coi Luật Phát triển công nghiệp văn hóa là một đạo luật kiến tạo, điều quan trọng nhất sau cùng không phải là có bao nhiêu cơ chế được ghi vào văn bản, mà là sau 5 năm hay 10 năm sẽ xuất hiện những gì mới trong đời sống kinh tế. Có thêm bao nhiêu doanh nghiệp công nghiệp văn hóa đủ sức cạnh tranh khu vực? Bao nhiêu thương hiệu Việt được nhận diện quốc tế? Bao nhiêu IP gốc tạo được hệ sinh thái sản phẩm? Bao nhiêu tác phẩm và dịch vụ trở thành hàng xuất khẩu? Bao nhiêu khu sáng tạo hoạt động thực chất? Bao nhiêu lao động trẻ lựa chọn công nghiệp văn hóa như một nghề nghiệp hấp dẫn?

Để đạt được điều đó, bên cạnh các cơ chế đã có trong dự thảo, cần tiếp tục cân nhắc một số hướng chính sách. Trước hết là luật hóa rõ nguyên tắc lựa chọn ngành, sản phẩm trọng điểm theo từng thời kỳ và xây dựng một Chương trình quốc gia phát triển IP Việt Nam. Nhà nước có thể lựa chọn một số IP có giá trị đặc biệt để hỗ trợ nghiên cứu, phát triển, bảo hộ và thương mại hóa theo cơ chế cạnh tranh.

Thứ hai, cần phát triển các doanh nghiệp đầu đàn đủ khả năng dẫn dắt chuỗi. Công nghiệp văn hóa không chỉ gồm những tập đoàn lớn, nhưng một hệ sinh thái muốn đi ra quốc tế vẫn cần những doanh nghiệp đủ năng lực đầu tư, phân phối và kéo theo hàng trăm studio, nhà sáng tạo, doanh nghiệp nhỏ tham gia.

Thứ ba, cơ chế sử dụng tài sản trí tuệ làm tài sản bảo đảm phải đi kèm hệ thống định giá, dữ liệu và bảo lãnh tín dụng đủ mạnh. Nếu chỉ quy định quyền mà không giải quyết cách ngân hàng quản trị rủi ro, chính sách rất dễ dừng trên giấy.

Thứ tư, cần mở mạnh hơn các cơ chế tái sử dụng tài sản công cho sáng tạo; hình thành "một cửa" đối với dự án văn hóa lớn; hoàn thiện công cụ bảo vệ bản quyền số; có chính sách thích ứng với AI và các mô hình sáng tạo mới. Cùng với đó là hệ thống thống kê đủ chính xác để biết ngành nào đang tạo doanh thu, kim ngạch xuất khẩu và việc làm, bởi không thể đầu tư hiệu quả cho một lĩnh vực mà ngay quy mô thị trường cũng chưa được đo lường đầy đủ.

Cuối cùng, mọi ưu đãi phải có điều kiện, thời hạn và kết quả đầu ra. Dự thảo đã nhấn mạnh nguyên tắc hỗ trợ đúng đối tượng, công khai, minh bạch, có thời hạn và gắn với kết quả. Đây cần trở thành "van an toàn" của toàn bộ chính sách.

Một đạo luật tốt không tạo ra doanh nghiệp thành công bằng mệnh lệnh hành chính. Nó tạo ra môi trường để những người có ý tưởng, tài năng và năng lực kinh doanh có cơ hội thành công nhiều hơn. Nhà nước không lựa chọn ai sẽ trở thành đạo diễn nổi tiếng, ca sĩ quốc tế hay nhà phát triển game triệu người dùng. Nhà nước tạo ra đường đi để những người có khả năng ấy không bị chặn lại bởi những rào cản đáng lẽ có thể tháo gỡ.

Đó cũng là kỳ vọng lớn nhất đối với Luật Phát triển công nghiệp văn hóa: Không chỉ tháo gỡ những điểm nghẽn đang tồn tại, mà tạo ra một cấu trúc phát triển mới, trong đó tài nguyên văn hóa được đánh thức, tài sản trí tuệ được lưu thông, nguồn lực xã hội được huy động và sức sáng tạo của con người Việt Nam có thể đi xa hơn. Khi ấy, văn hóa không chỉ là cái chúng ta gìn giữ từ quá khứ. Văn hóa còn là thứ chúng ta có thể sáng tạo hôm nay, bán ra thế giới ngày mai và trao lại cho tương lai như một nguồn lực ngày càng sinh sôi. ■

Nỗi niềm... suất ăn bán trú

● HOÀNG HƯƠNG

Một khay cơm bị cho là "lèo tèo", những học sinh phải chờ đến gần 13 giờ mới được ăn trưa đã khiến nhiều phụ huynh Hà Nội thấp thỏm trong tuần học đầu tiên. Đằng sau mỗi suất ăn bán trú là sức khỏe của trẻ, sự an tâm của cha mẹ, trách nhiệm của nhà trường và kỳ vọng để một chính sách hỗ trợ đầy tính nhân văn đi vào cuộc sống một cách trọn vẹn.

Khay cơm "vơi" và bữa trưa đến muộn

Năm học 2026-2027 vừa bắt đầu, bữa ăn bán trú tại một số trường tiểu học ở Hà Nội đã trở thành tâm điểm chú ý. Tại Trường Tiểu học Trung Giã, hình ảnh suất ăn ngày 7.9 của học sinh lớp 1 do phụ huynh cung cấp cho thấy phần thức ăn gồm một ít giá đỗ xào, thịt băm và một que thịt xiên nhỏ. Nhiều người đặt câu hỏi về định lượng, giá trị dinh dưỡng cũng như sự tương xứng giữa bữa ăn thực tế với mức kinh phí 40.000 đồng.

Theo mức ăn được nhà trường và phụ huynh thống nhất, trong số 40.000 đồng này, ngân sách thành phố hỗ trợ 28.000 đồng, phụ huynh đóng thêm 12.000 đồng. Sau khi tiếp nhận phản ánh, UBND thành phố Hà Nội yêu cầu địa phương khẩn trương kiểm tra, làm rõ và xử lý nghiêm nếu phát hiện vi phạm. Nhà trường tạm dừng tổ chức ăn bán trú trong ngày 9.9 và chuyển sang đơn vị cung cấp mới.

Trong khi phụ huynh tại Trung Giã băn khoăn vì suất ăn cho trẻ bị cho là "vơi", phụ huynh tại xã Thanh Oai lại sốt ruột khi con phải chờ cơm quá lâu. Trong hai ngày 7 và 8.9, suất ăn tại ba trường tiểu học Kim Bài, Thanh Oai và Phương Trung được giao đến muộn. Gần 13 giờ, một số học sinh vẫn chưa có cơm. Thầy cô phải mua bánh mì, sữa cho các em ăn tạm; một số phụ huynh đến trường đón con về. Đơn vị cung cấp sau đó nhận trách nhiệm, xin rút và hoạt động bán trú phải tạm dừng trong thời gian lựa chọn nhà cung cấp thay thế.

Khay cơm "lèo tèo" hay bữa trưa đến muộn đều không phải chuyện nhỏ. Với trẻ tiểu học, bữa ăn giữa ngày gắn trực tiếp với sức khỏe, thời gian nghỉ ngơi và khả năng tiếp tục học tập vào buổi chiều. Với cha mẹ, đó là khoảng thời gian họ gửi con ở lớp học và đặt niềm tin vào sự chăm sóc của nhà trường.

Sự việc càng được quan tâm khi Hà Nội bắt đầu thực hiện chính sách hỗ trợ bữa ăn bán trú cho học sinh tiểu học. Nguồn lực từ ngân sách thể hiện sự quan tâm của thành phố đối với sức khỏe, điều kiện học tập của trẻ, đồng thời góp phần giảm gánh nặng cho các gia đình. Vì vậy, phụ huynh có quyền mong đợi khoản hỗ trợ ấy được chuyển hóa đầy đủ thành chất lượng trong từng suất ăn.

Để mỗi khay cơm đi cùng sự an tâm

Việc học hai buổi/ngày khiến bữa ăn bán trú trở thành một phần quen thuộc trong sinh hoạt học đường. Với nhiều gia đình, đưa con về nhà ăn trưa rồi quay lại trường gần như không khả thi. Bữa cơm tại trường vì thế mang theo sự gửi gắm rất cụ thể của cha mẹ, đồng thời đặt lên vai thầy cô, cán bộ, nhân viên nhà trường không ít trách nhiệm và áp lực.

Những suất ăn bán trú của Trường THCS Hà Đông (Hà Nội) được gửi tới phụ huynh hằng ngày

Từ mầm non đến THCS, nhiều trường trên cả nước đang phục vụ bữa ăn cho hàng trăm, thậm chí hàng nghìn học sinh mỗi ngày. Xét về quy mô, đây là hoạt động cung ứng thực phẩm lớn, diễn ra thường xuyên và tác động trực tiếp đến sức khỏe trẻ em.

Trong một gia đình chỉ có vài người, câu hỏi "hôm nay ăn gì" đôi khi cũng khiến người nội trợ phải cân nhắc. Với hàng nghìn học sinh, bài toán ấy phức tạp hơn nhiều: Thực đơn phải đủ chất, hợp khẩu vị, cân đối chi phí, hạn chế lặp món và bảo đảm an toàn vệ sinh thực phẩm. Phép so sánh này không hoàn toàn tương đồng, bởi nguồn kinh phí tập thể đòi hỏi yêu cầu quản lý chặt chẽ và trách nhiệm cao hơn. Nhưng từ đó cũng có thể thấy, để tổ chức tốt một bữa ăn bán trú chưa bao giờ là việc đơn giản.

Tại nhiều trường, một cán bộ quản lý được phân công phụ trách bán trú, phối hợp với nhân viên y tế, nhân viên bếp hoặc đơn vị cung cấp để xây dựng thực đơn và tổ chức phục vụ. Tuy nhiên, người đảm nhiệm công việc này chủ yếu vẫn là cán bộ quản lý giáo dục, không nhất thiết được đào tạo chuyên sâu về dinh dưỡng.

Nhân viên y tế trường học có trách nhiệm hướng dẫn xây dựng bữa ăn hợp lý, đa dạng thực phẩm và phù hợp lứa tuổi. Trên thực tế, họ còn phải cùng lúc đảm đương nhiều nhiệm vụ như sơ cứu, theo dõi sức khỏe học sinh, phòng, chống dịch bệnh, quản lý hồ sơ và truyền thông sức khỏe. Vì thế, khó có thể kỳ vọng nhân viên y tế thay thế hoàn toàn vai trò của người được đào tạo chuyên sâu về dinh dưỡng.

Có người phụ trách chưa đồng nghĩa nhà trường đã đủ năng lực chuyên môn để đánh giá toàn diện chất lượng dinh dưỡng. Khoảng trống này cần được nhìn nhận rõ hơn khi phụ huynh ngày càng quan tâm tới độ an toàn của suất ăn, cũng như việc con có được ăn đủ lượng, đủ chất và phù hợp với nhu cầu phát triển hay không.

Bài toán bán trú càng phức tạp khi quy mô trường, số học sinh và số điểm trường tăng lên. Những chệch choạc trong thời gian đầu có thể xảy ra, nhất là khi số lượng học sinh thay đổi hoặc đơn vị cung cấp mới bắt đầu vận hành. Vì vậy, mỗi sự cố cần được làm rõ để phân biệt đâu là khó khăn khách quan, đâu là hạn chế về năng lực và đâu là hành vi cắt xén, tư lợi nếu có.

Nhưng chia sẻ với những khó khăn trong quá trình triển khai không có nghĩa để học sinh chịu thiệt. Thiếu suất ăn, giao cơm muộn, phương tiện gặp sự cố hay nhà cung cấp nhận phục vụ vượt quá năng lực đều là những rủi ro có thể dự báo. Mỗi hợp đồng cần có phương án dự phòng, thời hạn giao nhận và trách nhiệm cụ thể khi xảy ra sự cố. Khi một tình trạng lặp lại nhiều ngày hoặc tại nhiều điểm trường, đó không còn là sự lúng túng thông thường.

Trách nhiệm với bữa ăn bán trú cũng không thể dồn hết lên hiệu trưởng hay giáo viên. Đằng sau mỗi khay cơm là cả một chuỗi gồm cơ quan quản lý, chính quyền địa phương, nhà trường, đơn vị cung cấp, nhân viên y tế và bộ phận trực tiếp giao nhận, chia suất. Mỗi chủ thể cần được giao đúng việc và chịu trách nhiệm rõ ràng với phần việc của mình.

Điều phụ huynh mong đợi thực ra rất giản dị: Khi gửi con ở lại trường buổi trưa, họ muốn biết con được ăn đủ, đúng giờ và an toàn hay không. Nếu có hành vi cắt xén, tư lợi thì phải xử lý nghiêm; còn những vướng mắc thực sự về nhân lực, tổ chức và năng lực quản trị của nhà trường cũng cần được nhìn nhận để có giải pháp tháo gỡ.

Không nên vội quy mọi trục trặc thành tiêu cực, nhưng những bất cập trong khâu tổ chức cũng không thể để phần thiệt rơi vào học sinh. Điều cha mẹ cần không nằm ở những con số định lượng trên giấy, mà ở chất lượng thực tế của từng suất ăn và sự chăm sóc dành cho con trong thời gian ở trường. ■

Thêm mái ấm cho hơn 1.100 hộ nghèo, cận nghèo

Nhằm giúp hộ nghèo, cận nghèo có nơi ở an toàn, ổn định cuộc sống, UBND tỉnh Tây Ninh phối hợp Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh triển khai Chương trình "Nhà Đại đoàn kết" năm 2026, với mục tiêu xây mới, sửa chữa 1.104 căn nhà trước ngày 31.12.

Qua rà soát, toàn tỉnh hiện có 10.238 hộ nghèo và cận nghèo, trong đó 1.104 hộ có nhu cầu cấp thiết về nhà ở, gồm 216 hộ nghèo và 888 hộ cận nghèo. Dự kiến, 787 căn được xây mới, 317 căn sửa chữa. Mức hỗ trợ là 90 triệu đồng/căn xây mới và tối đa 40 triệu đồng/căn sửa chữa, với tổng kinh phí hơn 83 tỉ đồng. Tỉnh đặt mục tiêu hoàn thành sửa chữa trong tháng 11 và xây mới trong tháng 12.2026, bảo đảm các công trình được nghiệm thu, bàn giao đúng tiêu chuẩn.

Đến nay, 924 hộ đã đủ điều kiện pháp lý để triển khai hỗ trợ, với tổng kinh phí hơn 69 tỉ đồng. Trong số này, 606 hộ đã có đất ở hoặc đất phù hợp quy hoạch; 318 hộ đã có phương án bố trí đất. Với 180 hộ còn vướng điều kiện đất đai, tỉnh giao Sở Nông nghiệp và Môi trường phối hợp chính quyền cơ sở rà soát, hoàn thiện thủ tục cho từng trường hợp.

Trước đó, trong 6 tháng năm 2026, Tây Ninh đã vận động hơn 15 tỉ đồng để xây mới, sửa chữa hàng trăm căn nhà Đại đoàn kết, nhà tình thương, mái ấm công đoàn, nhà Khăn quàng đỏ..., góp phần giúp nhiều gia đình khó khăn từng bước ổn định cuộc sống.

H.HẠNH

Tự tin bước vào cuộc đấu, nỗ lực vượt qua chính mình

● THU SÂM

Trong những ngày này, các chuyến bay chở những thành viên Đoàn Thể thao Việt Nam lần lượt cất cánh tới Nhật Bản, mở ra hành trình tranh tài tại ASIAD 20. Những buổi tập cuối đang được hoàn tất trong không khí khẩn trương, háo hức; hành trang được chuẩn bị kỹ lưỡng và trên hết là tinh thần quyết tâm của các vận động viên trước đấu trường lớn nhất châu lục. Từ những môn từng mang về HCV đến các nội dung được kỳ vọng tạo đột phá, tất cả cùng hướng tới mục tiêu từ 4 HCV trở lên.

Các chuyến bay chở những đội tuyển sẽ nối tiếp lên đường mang theo niềm tin và hy vọng — Ảnh: QUÝ LƯỢNG

Những chuyến bay mang theo niềm hy vọng

Đêm 15.9, trên chuyến bay VN348, Phó Cục trưởng Cục Thể dục Thể thao Việt Nam, Trưởng đoàn Thể thao Việt Nam tại ASIAD 20 Nguyễn Hồng Minh sẽ dẫn dắt "đại quân" lên đường sang Nhật Bản.

Căn cứ lịch thi đấu của từng môn, các đội tuyển được bố trí lịch trình tới Nhật Bản phù hợp với kế hoạch chuyên môn và quy định của Ban Tổ chức. Trong đêm 15 và ngày 16.9, các cán bộ đoàn cùng thành viên các đội tuyển Karate, Rowing, Wushu, Canoeing sẽ lần lượt lên đường.

Theo lịch trình dự kiến của Cục Thể dục Thể thao Việt Nam, đội tuyển Bắn súng gồm 21 thành viên rời Việt Nam ngày 15.9 trên chuyến bay VN348, khởi hành lúc 0h15 và đến Nhật Bản lúc 6h55. Ngày 16.9, lực lượng chính của Karate gồm 10 thành viên lên đường cùng cán bộ đoàn và một số đội tuyển; 4 thành viên khác của Karate có lịch trình riêng. Đến ngày 18.9, 25 thành viên đội tuyển Cầu mây dự kiến tiếp tục hành trình tới Nhật Bản.

Đó đều là những cái tên đặc biệt được chờ đợi. Bắn súng, Cầu mây và Karate chính là ba môn đã mang về 3 HCV cho Đoàn Thể thao Việt Nam tại ASIAD 19. Vì vậy, trong hành trình hướng tới mục tiêu từ 4 HCV trở lên lần này, việc duy trì khả năng cạnh tranh ở những thế mạnh truyền thống có ý nghĩa quan trọng.

Nhưng ASIAD 20 không chỉ đặt kỳ vọng vào những "mũi nhọn" quen thuộc. Cục trưởng Cục Thể dục Thể thao Việt Nam Nguyễn Danh Hoàng Việt cho biết, Thể thao Việt Nam đặt hy vọng vào Cầu mây, Karate, Bắn súng, Điền kinh và Đua thuyền. Trong đó, Bắn súng, Cầu mây, Karate, Điền kinh đều từng giành HCV ASIAD; Rowing từng giành HCB tại hai kỳ Đại hội năm 2010 và 2014. "Phần còn lại phụ thuộc vào đối thủ và các bộ phận chuyên môn đã có những đánh giá tương đối sát qua các giải đấu cũng như theo dõi thông số chuyên môn. Chúng tôi đặt ra mục tiêu từ những đánh giá chuyên môn, thông số thực tế chứ không phải để biểu dương. Chúng ta hoàn toàn có cơ hội đạt được mục tiêu này", Cục trưởng Nguyễn Danh Hoàng Việt cho biết.

Niềm tin vì thế không chỉ được đặt trên những kỳ vọng, mà được xây dựng từ quá trình chuẩn bị và những thông số chuyên môn thực tế. Khi thời điểm lên đường đã cận kề, mỗi vận động viên đều hiểu phía trước là cuộc cạnh tranh rất khốc liệt, nhưng cũng là cơ hội để biến những tháng ngày tập luyện thành thành tích trên đấu trường châu lục.

Chờ những đột phá

Bên cạnh ba môn từng giành HCV ở kỳ Đại hội gần nhất, Thể thao Việt Nam còn chờ đợi khả năng tạo đột phá từ một số nội dung đã có những bước tiến đáng chú ý trong thời gian qua.

Điền kinh là một trong số đó. Ở các nội dung tiếp sức 4x100m và 4x400m nữ, Thể thao Việt Nam đang sở hữu thế hệ vận động viên có trình độ tiệm cận nhóm đầu châu Á. Sự ổn định của các trụ cột cùng khả năng phối hợp trong chiến thuật trao gậy đã giúp đội hình đạt được những thông số khả quan tại các giải quốc tế trước ASIAD. Ở những cuộc đua mà thành tích đôi khi được phân định bằng những phần rất nhỏ của giây, sự chính xác trong từng lần trao gậy, khả năng duy trì tốc độ và bản lĩnh ở đoạn nước rút sẽ có ý nghĩa quyết định. Nếu phát huy tốt những yếu tố này, các nữ tuyển thủ Việt Nam có cơ sở để hướng tới vị trí cao.

Đua thuyền, gồm Rowing và Canoeing, cũng bước vào Đại hội với những kỳ vọng mới. Các tay chèo Việt Nam đã tích lũy thêm kinh nghiệm qua những đấu trường quốc tế, trong đó có dấu ấn giành suất tham dự Olympic Paris và những tấm huy chương tại giải vô địch châu Á. Sự kết hợp giữa kinh nghiệm của các vận động viên kỳ cựu với sức vươn của những gương mặt trẻ đang tạo thêm chiều sâu cho lực lượng. Trong môn thể thao đòi hỏi cao về thể lực, kỹ thuật và chiến thuật phân phối sức, quá trình chuẩn bị kỹ lưỡng sẽ là nền tảng để các tay chèo Việt Nam tìm kiếm cơ hội cạnh tranh.

Thể thao điện tử (Esports) cũng được chờ đợi khi có sự đầu tư bài bản hơn trong cơ cấu lực lượng. Các vận động viên Việt Nam ở một số nội dung chiến thuật và đối kháng cá nhân đang có thứ hạng ổn định trên bảng xếp hạng quốc tế. Đặc thù thi đấu trên nền tảng kỹ thuật số cũng phần nào thu hẹp khoảng cách về điều kiện cơ sở vật chất, mở ra khả năng tạo bất ngờ trước những đối thủ mạnh.

Một niềm hy vọng khác đến từ Thể dục dụng cụ với Nguyễn Văn Khánh Phong ở nội dung vòng treo. Bài thi có độ khó chuyên môn tiệm cận trình độ quốc tế giúp Khánh Phong có cơ sở cạnh tranh trong nhóm dẫn đầu nếu thực hiện tốt phần thi và bảo đảm sự ổn định ở khâu tiếp đất. Bên cạnh đó, một số nội dung võ thuật mới cũng được kỳ vọng tạo thêm những bất ngờ về thành tích.

Những hy vọng ấy khiến hành trình tới Nhật Bản của Đoàn Thể thao Việt Nam không chỉ được đặt trên vai các nhà vô địch của kỳ ASIAD trước. Đằng sau những gương mặt giàu kinh nghiệm còn là một thế hệ vận động viên đang khao khát khẳng định mình, sẵn sàng bước vào cuộc cạnh tranh với những đối thủ mạnh nhất châu lục.

"Điểm tựa của Đoàn Thể thao Việt Nam không chỉ nằm ở việc bảo vệ thành tích của các nội dung đương kim vô địch, mà còn ở tinh thần quyết tâm, không ngại thử thách của các vận động viên trẻ tuổi. Đây chính là nguồn lực dự phòng chiến lược, sẵn sàng tạo nên những bước đột phá chuyên môn để đồng hành cùng toàn đoàn hướng tới việc hoàn thành các mục tiêu đã đề ra", Trưởng đoàn Nguyễn Hồng Minh nhấn mạnh.

Những ngày tới, các chuyến bay chở các đội tuyển Việt Nam sẽ tiếp tục nối nhau tới Nhật Bản theo lịch thi đấu. Điền kinh dự kiến lên đường ngày 22.9 cùng Cầu lông và Bắn cung; các đội tuyển khác cũng lần lượt di chuyển theo kế hoạch. Lịch bay có thể được điều chỉnh để phù hợp với quyết định của Ban Tổ chức và lịch thi đấu tại Đại hội.

Phía trước là những cuộc tranh tài không dễ dàng, nơi mỗi tấm huy chương đều phải đổi bằng nỗ lực và bản lĩnh ở giới hạn cao nhất. Nhưng trước giờ lên đường, từ những nhà vô địch ASIAD đến các gương mặt trẻ mang theo khát vọng tạo bất ngờ, Đoàn Thể thao Việt Nam đang cùng chung một tâm thế: Tự tin bước vào cuộc đấu, nỗ lực vượt qua chính mình và hướng tới mục tiêu vượt ngưỡng tại ASIAD 20. ■

U20 Việt Nam dự giải tứ hùng ở Trung Quốc

U20 Việt Nam không giành được quyền dự VCK U20 châu Á 2027 sau thất bại ở vòng loại. Chính điều này khiến những cầu thủ thuộc lứa sinh năm 2007, 2008 sẽ không còn cơ hội thi đấu giải chính thức nào của đúng độ tuổi trong khoảng 1 năm tới.

Tuy nhiên, để lứa cầu thủ này không bị hẫng về mặt kinh nghiệm thi đấu quốc tế cũng như chuẩn bị cho những nhân tố nổi bật có thể lên tuyển U23 trong tương lai, VFF đã chủ động liên hệ để U20 Việt Nam tham dự một giải đấu chất lượng trong thời gian tới. Theo đó, U20 Việt Nam sẽ tham dự giải đấu giao hữu tứ hùng ở Trung Quốc từ ngày 9 - 17.11. Các đối thủ sẽ là đội chủ nhà U20 Trung Quốc và hai đội khách mời khác. Đây sẽ là những đội bóng hứa hẹn sẽ mang đến những trải nghiệm quốc tế quý báu cho lứa cầu thủ với nhiều gương mặt đã để lại ấn tượng ở một số giải đấu lớn, nhưng không có duyên với VCK U20 châu Á.

K.TUẤN

Binh chủng Thông tin thuê hai ngoại binh Mỹ

Đội bóng chuyền nữ Binh chủng Thông tin dự kiến sẽ thuê 2 ngoại binh người Mỹ để thi đấu giai đoạn 2 giải bóng chuyền VĐQG 2026. Ở giai đoạn 2 này, đội bóng chuyền nữ giàu thành tích nhất Việt Nam có sự trở lại của đối chuyền Hoàng Thị Kiều Trinh. Với việc tăng cường hai ngoại binh Mỹ, cùng với sự trở lại của Kiều Trinh và phong độ đang lên của Phạm Quỳnh Hương, Binh chủng Thông tin kỳ vọng sẽ đạt thành tích cao ở mùa giải năm nay.

Ở giai đoạn 1, Binh chủng Thông tin thuê hai ngoại binh Trung Quốc nhưng họ đều chơi không thực sự ấn tượng. Kết thúc giai đoạn 1, Binh chủng Thông tin chỉ xếp thứ 4 và để thua tới 4 trận.

L.HOÀNG

Thử thách lớn, cơ hội lớn cho U23

● **BẢO ANH**

U23 Việt Nam đang đứng trước thử thách không nhỏ khi quá trình chuẩn bị cho ASIAD 2026 bị ảnh hưởng bởi lịch thi đấu cấp CLB, khiến lực lượng hội quân không đồng thời và thời gian lắp ghép đội hình bị rút ngắn. Dù vậy, mục tiêu tứ kết vẫn được đặt ra cho thầy trò HLV Đinh Hồng Vinh. ASIAD không chỉ là cuộc đua thành tích, mà còn là cơ hội để các tuyển thủ trẻ khẳng định năng lực trước những đối thủ mạnh của châu lục, đồng thời ghi điểm với HLV Kim Sang-sik trong hành trình hướng đến ĐTQG.

Tại ASIAD 2026 các tuyển thủ U23 Việt Nam sẽ có nhiệm vụ chinh phục tấm vé tứ kết, đồng thời ghi điểm với Ban huấn luyện
Ảnh: VFF

Khó từ khâu chuẩn bị

U23 Việt Nam bước vào ASIAD 2026 với mục tiêu phấn đấu giành quyền vào tứ kết. Tuy nhiên, ngay trước giờ lên đường, thầy trò HLV Đinh Hồng Vinh đang phải đối mặt với bài toán không dễ giải khi thời gian chuẩn bị quá ngắn, trong khi lực lượng không thể hội quân đầy đủ cùng lúc.

Phó Chủ tịch VFF Trần Anh Tú thừa nhận đây là trở ngại lớn đối với đội tuyển: "Chúng ta đặt mục tiêu giành quyền vào tứ kết. Tuy nhiên, công tác tập trung lực lượng của U23 hiện khá khó khăn. Với lực lượng và quỹ thời gian để lắp ghép không được như mong muốn, chắc chắn điều này sẽ ảnh hưởng đến việc thực hiện mục tiêu của đội".

U23 Việt Nam hội quân ngày 12.9 và lên đường sang Nhật Bản ngay trong tối cùng ngày. Đội đến Nhật Bản vào sáng 13.9, chỉ hai ngày trước trận ra quân gặp U23 Kuwait vào ngày 15.9. Khoảng thời gian ấy gần như chỉ đủ để toàn đội ổn định sinh hoạt, làm quen với điều kiện thời tiết, sân bãi và hoàn tất những bước chuẩn bị cuối cùng. Đáng chú ý, U23 Việt Nam chỉ có đúng một ngày để làm quen sân trước trận đấu đầu tiên.

Khó khăn càng lớn hơn khi lực lượng không thể tập trung đồng loạt. Phần lớn thành viên lên đường ngày 12.9, nhưng 2 thành viên trong Ban huấn luyện và một cầu thủ phải đến ngày 14.9 mới có mặt. Trong khi đó, hai cầu thủ thuộc biên chế CLB Hải Phòng dự kiến chỉ có thể hội quân từ ngày 15.9.

Việc các thành viên quan trọng đến sát thời điểm thi đấu khiến Ban huấn luyện gần như không có nhiều cơ hội để thử nghiệm, lắp ghép đội hình và hoàn thiện những phương án chiến thuật. Trong một giải đấu ngắn ngày như ASIAD, sự gắn kết và khả năng vận hành ổn định ngay từ đầu có thể quyết định rất nhiều đến cơ hội đi tiếp.

U23 Việt Nam còn chịu tổn thất về nhân sự trước giờ xuất phát. Thủ môn Nguyễn Bảo Ngọc được triệu tập thay Phạm Đình Hải do chấn thương. Đáng tiếc nhất là trường hợp tiền vệ Nguyễn Công Phương không thể sang Nhật Bản vì chấn thương. Công Phương là gương mặt có kinh nghiệm thi đấu quốc tế ở nhiều cấp độ đội tuyển trẻ và được kỳ vọng tạo thêm sức sáng tạo cho tuyến giữa. Sự vắng mặt của tiền vệ này khiến U23 Việt Nam mất đi một phương án đáng chú ý trong hành trình chinh phục mục tiêu châu lục.

Dù vậy, mục tiêu tứ kết vẫn không thay đổi. Trong hoàn cảnh hiện tại, U23 Việt Nam sẽ phải thích nghi thật nhanh, tận dụng từng buổi tập và đặc biệt là chắt chiu cơ hội ở những trận đấu đầu tiên. ASIAD 2026 chưa bắt đầu, nhưng cuộc đua với thời gian đã diễn ra. Với U23 Việt Nam, khả năng thích nghi, sự tập trung và bản lĩnh trong từng trận đấu sẽ là chìa khóa để bù đắp cho những hạn chế trong quá trình chuẩn bị.

Cơ hội để các tuyển thủ ghi điểm

Tại ASIAD 2026, thầy trò HLV Đinh Hồng Vinh lần lượt gặp Kuwait ngày 15.9, Philippines ngày 18.9 và Uzbekistan ngày 22.9. Đây không phải bảng đấu dễ dàng, nhưng cũng không phải thử thách khiến U23 Việt Nam phải e ngại.

U23 Uzbekistan được đánh giá là đối thủ mạnh nhất bảng. Bóng đá trẻ Uzbekistan những năm gần đây có sự phát triển ổn định, sở hữu lực lượng giàu thể lực và có khả năng tổ chức lối chơi tốt. Tuy nhiên, mục tiêu cạnh tranh hai vị trí đầu bảng vẫn nằm trong khả năng của U23 Việt Nam, đặc biệt nếu đội giành kết quả thuận lợi trước U23 Kuwait và U23 Philippines.

Với thể thức thi đấu ngắn, mỗi trận đều có giá trị rất lớn. U23 Việt Nam cần tránh để mất điểm đáng tiếc trước những đối thủ được đánh giá vừa sức, qua đó tạo lợi thế trước khi bước vào trận đấu khó nhất với Uzbekistan. Nếu hoàn thành tốt hai trận đầu, cánh cửa vào tứ kết sẽ rộng hơn đáng kể. Khi đã vào vòng knock-out, mọi khả năng đều có thể xảy ra, kể cả việc hướng đến thành tích cao hơn như bán kết hay tranh chấp huy chương.

Tuy nhiên, ASIAD 2026 không chỉ đơn thuần là câu chuyện thành tích. Đây còn là một đợt "sát hạch" quan trọng đối với lứa cầu thủ U23 từng giành HCĐ U23 châu Á hồi đầu năm. Việc VFF và HLV Kim Sang-sik thay đổi phương án, sử dụng lực lượng gần như mạnh nhất thay vì ưu tiên đội U21 cho thấy ASIAD lần này được nhìn nhận với một mục tiêu dài hạn hơn.

Sau Asian Cup 2027, đội tuyển Việt Nam sẽ bước vào một giai đoạn chuyển giao quan trọng. Vì vậy, HLV Kim Sang-sik cần sớm xác định những gương mặt có khả năng kế thừa và cạnh tranh vị trí ở ĐTQG. Các cầu thủ U23 hiện tại chính là một phần trong nguồn nhân lực đó.

Do vậy mà ASIAD 2026 trở thành cơ hội để những cầu thủ trẻ tự giới thiệu mình. Những trận đấu với U23 Uzbekistan, U23 Kuwait hay U23 Philippines có thể giúp Ban huấn luyện đánh giá rõ hơn bản lĩnh, khả năng thích nghi và trình độ của từng cầu thủ khi đối đầu với những nền bóng đá khác nhau. Một màn trình diễn tốt ở sân chơi châu lục chắc chắn sẽ giúp họ ghi thêm điểm trong mắt Ban huấn luyện ĐTQG.

ASIAD 2026 không phải "tấm vé" mặc nhiên đưa một cầu thủ lên ĐTQG. Con đường thực tế hơn vẫn nằm ở màn trình diễn thường xuyên tại V.League hoặc giải hạng Nhất. Một cầu thủ chỉ thật sự tạo được niềm tin khi duy trì phong độ ổn định và từng bước chiếm suất đá chính ở cấp CLB. Vậy nên ASIAD 2026 vừa là mục tiêu, vừa là phép thử. U23 Việt Nam cần chiến đấu để tiến sâu, nhưng với từng cá nhân, đây còn là cơ hội chứng minh rằng họ đã sẵn sàng cho bước tiến lớn hơn. Cánh cửa ĐTQG đang mở, nhưng muốn bước qua, các cầu thủ trẻ phải tự mình tạo ra lý do để HLV Kim Sang-sik trao cơ hội. ■

TIN THỂ THAO

Thể thao người khuyết tật dự ASIAN Para Games 5

Đoàn thể thao người khuyết tật Việt Nam đang chuẩn bị lực lượng tham dự ASIAN Para Games 5-2026, diễn ra tại Nhật Bản từ ngày 12 - 24.10, ngay sau ASIAD 20. Việt Nam dự kiến cử 21 VĐV, gồm 18 suất chính thức và 3 suất đặc cách, cùng lực lượng cán bộ, HLV tham gia 6 môn: Điền kinh, bơi, cử tạ, cầu lông, bóng bàn và một môn khác theo chương trình đăng ký. Tổng thành viên của đoàn dự kiến là 35. Lực sĩ cử tạ Lê Văn Công được dự kiến chọn cầm cờ cho đoàn Việt Nam tại Lễ khai mạc. Đoàn dự kiến lên đường sang Nhật Bản ngày 11.10, trước đó sẽ có buổi gặp mặt, động viên tại TP.HCM.

Tại ASIAN Para Games 4 năm 2023 ở Trung Quốc, Việt Nam giành 1 HCV, 10 HCB và 9 HCĐ, xếp thứ 22 toàn đoàn. Tấm HCV duy nhất thuộc về kình ngư Lê Tiến Đạt ở nội dung 100m ếch nam hạng thương tật SB5.

L.H

Tuyển muay giành 20 huy chương thế giới

Tại Giải muay vô địch thế giới 2026 vừa khép lại tại Kosovo, đội tuyển muay Việt Nam giành 20 huy chương, gồm 9 HCV, 6 HCB và 5 HCĐ, qua đó đứng nhất toàn đoàn. Tại giải, Việt Nam có 26 võ sĩ tranh tài ở các nội dung trẻ, Mai Muay và Wai Kru. Ở hệ vô địch, các võ sĩ giành 1 HCV, 3 HCB và 2 HCĐ. Huỳnh Hà Hữu Hiếu là võ sĩ duy nhất đoạt HCV đối kháng khi thắng Anastassiya Konyushko (Kazakhstan) 30-25 ở chung kết hạng 45kg nữ. Đây là lần thứ ba liên tiếp Hữu Hiếu vô địch thế giới ở hạng cân 45kg nữ, sau các năm 2024 và 2025.

Ngoài Hữu Hiếu, các võ sĩ giành HCV còn có Nguyễn Hoàng Sơn (Wai Kru), Dương Đức Bảo (Mai Muay), Đinh Thị Hòa (Mai Muay, U24 nữ), Nguyễn Hoàng Minh (Mai Muay, U24 nam), Nguyễn Thị Chiều (57kg, U24 nữ), Dương Đức Bảo (48kg, U24 nam), Lê Khánh Linh (Wai Kru), Hoàng Khánh Mai (45kg, U24 nữ).

H.L

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

Sức hút của Hollywood trở lại

● HỒNG NHUNG

Hollywood vừa khép lại một mùa hè bùng nổ, khi doanh thu phòng vé và sức hút của loạt bom tấn liên tục lập những cột mốc ấn tượng, góp phần đưa thị trường điện ảnh trở lại quỹ đạo tăng trưởng. Tín hiệu này cho thấy ngành công nghiệp điện ảnh Mỹ đang lấy lại phong độ sau nhiều năm doanh thu phòng vé biến động.

Mùa phim hè năm nay ghi nhận sự khởi sắc rõ rệt tại Bắc Mỹ. Từ ngày 1.5 đến 31.8, tổng doanh thu phòng vé nội địa đạt 4,61 tỉ USD, tăng 26,1% so với cùng kỳ năm 2025 và vượt qua hầu hết các mùa phim hè trong 10 năm qua, chỉ xếp sau cột mốc kỷ lục của năm 2013.

Từ phim hoạt hình, siêu anh hùng, phim tiểu sử âm nhạc đến sử thi, các tác phẩm thuộc nhiều thể loại và đến từ nhiều hãng phim đang góp phần đưa phòng vé toàn cầu trở lại cuộc đua doanh thu lớn. Theo thống kê, đây cũng là lần đầu tiên cả 4 tháng cao điểm của mùa phim hè, từ tháng 5 đến tháng 8, các phòng vé Bắc Mỹ đều ghi nhận doanh thu vượt 1 tỉ USD mỗi tháng. Điều này cho thấy sức hút của rạp chiếu đã được duy trì liên tục, thay vì chỉ phụ thuộc vào vài tuần cao điểm.

Nếu tính đến lạm phát và giá vé tăng cao, đây chưa hẳn là một mùa phim kỷ lục. Lượng vé bán ra vẫn thấp hơn đáng kể so với thời kỳ trước đại dịch Covid-19. Tuy nhiên, năm 2026 vẫn là mùa hè mà Hollywood tìm lại được phong độ hơn cả so với những năm gần đây. Sự hồi sinh này diễn ra trong bối cảnh ngành công nghiệp điện ảnh đang đối mặt với những biến động lớn, bao gồm thương vụ thâu tóm giữa các tập đoàn giải trí hay sự trỗi dậy mạnh mẽ của trí tuệ nhân tạo.

Sản lượng phim vẫn đang giảm. Các hãng phim đã phát hành rộng rãi 34 bộ phim trong mùa hè năm nay, nhiều hơn hai phim so với năm 2025, nhưng vẫn thấp hơn đáng kể so với con số 44 bộ phim được phát hành rộng rãi vào năm 2019.

Bảng hiệu Hollywood ở Los Angeles, Mỹ Ảnh: TTXVN

Theo các cuộc khảo sát do công ty nghiên cứu thị trường Enact Insight thực hiện, khán giả mùa hè năm nay có xu hướng háo hức ra rạp ngay trong tuần đầu công chiếu hơn. Trong khi đó, Hollywood bắt đầu mạnh dạn đầu tư vào những câu chuyện nguyên bản, thay vì phụ thuộc vào các cốt truyện và nhân vật quen thuộc như trước.

Trong bối cảnh bùng nổ các hoạt động phát trực tuyến và nhu cầu sử dụng mạng xã hội nhiều hơn, ngành điện ảnh từng lo ngại sẽ không thể kéo khán giả ra rạp xem phim. Vì vậy, sự phục hồi lần này được xem như một hiện tượng mang tính toàn cầu và thực sự rất đáng khích lệ, trở thành động lực và triển vọng tích cực. Khán giả Gen Z đã trở lại rạp chiếu. Những bộ phim kinh phí thấp cũng bùng nổ trở thành bom tấn. Và ngay cả những bộ phim từng tưởng như đã "chết yểu" cũng đang hồi sinh.

Theo các chuyên gia, chính sự đa dạng trong các lựa chọn chủ đề phim đã mang lại hiệu quả cho Hollywood, và thế hệ Gen Z cũng góp phần tạo động lực cho sự thành công này. Sự bứt phá phòng vé của năm 2026 cũng được phân bổ từ nhiều hãng phim, không chỉ gồm các phần tiếp theo và phim thuộc những thương hiệu lớn, mà còn có một phim tiểu sử âm nhạc và tác phẩm điện ảnh kể lại thiên sử thi có niên đại 2.700 năm.

Một số chuyên gia cho rằng, công thức này cũng được xem là yếu tố quan trọng cho thành công làm phim mùa hè. Nếu như trước đây kinh phí khổng lồ, thương hiệu trí tuệ nổi tiếng toàn cầu, chiến dịch quảng cáo quy mô lớn sẽ tạo nên thành công của một tác phẩm điện ảnh. Thì giờ đây, quan niệm này đôi khi đã trở nên cũ kỹ và sai hướng. Sự bùng nổ doanh thu vé mùa hè đang phản ánh xu hướng khán giả đến rạp để xem những thứ mà họ thực sự quan tâm. Điều này thực sự đáng khích lệ vì đã mang đến cơ hội cho ngành điện ảnh, cũng như khả năng ngành này có thể phục hồi, biến đổi và liên tục thay đổi.

Một số nhà quan sát cũng cho rằng trong bối cảnh thị trường đã tràn ngập các dịch vụ phát trực tuyến, kỷ lục doanh thu phòng vé trong mùa hè này phản ánh tầm quan trọng của trải nghiệm xem phim tại rạp. Mô hình kinh doanh mới nổi của Hollywood dần xuất hiện rõ nét khi giá vé xem phim cao hơn và các suất chiếu cao cấp cũng tăng lên đã giúp ngành điện ảnh kiếm được nhiều tiền hơn từ lượng khách ít hơn, góp phần thu hẹp mức độ sụt giảm của lượng khán giả.

Một mô hình kinh doanh đang thay đổi là tín hiệu cho thấy định hướng của các nhà làm phim và hãng phim đang "tư duy vượt ra ngoài khuôn khổ". Các nhà làm phim trẻ hơn đang nắm bắt được xu hướng này và chính bản thân họ cũng hiểu rõ khán giả trẻ muốn gì. Xã hội thay đổi kéo theo những thói quen giải trí mới. Gen Z ngày càng ưu tiên lối sống lành mạnh, hạn chế sử dụng rượu bia để tìm đến những hình thức giải trí nhẹ nhàng hơn. Với họ, một buổi tối tại rạp chiếu phim đôi khi hấp dẫn hơn một đêm náo nhiệt ở quán bar. Chính sự thay đổi trong thị hiếu của thế hệ khán giả trẻ cũng trở thành một trong những động lực góp phần tạo nên những "cú hích" mới cho doanh thu phòng vé vào mùa hè năm nay. ■

GÓC BÌNH LUẬN

Bước lùi có chủ đích

● LAM SA

Khi nhiều trường học trên thế giới đang chạy đua đưa AI vào lớp học, New York (Mỹ) lại chọn một bước lùi đó là tạm cấm sử dụng trí tuệ nhân tạo tạo sinh (Generative AI) đối với học sinh từ mẫu giáo đến lớp 8 trong một năm. Đằng sau quyết định này là câu hỏi tưởng đơn giản nhưng ngày càng cấp thiết, AI có thể giúp trẻ tìm ra câu trả lời nhanh hơn, nhưng liệu có giúp các em học tốt hơn?

Với mục đích thúc đẩy kỹ năng tự học, thành phố New York ban hành chính sách tạm cấm học sinh từ mẫu giáo đến lớp 8 sử dụng các công cụ, phần mềm và chatbot AI tạo sinh trong lớp học, bắt đầu từ năm học 2026-2027.

Chính sách này tác động trực tiếp đến hơn 600.000 học sinh trường công lập. Tuy nhiên, đây không phải là sự phủ nhận vai trò của AI trong giáo dục. Giáo viên vẫn được phép sử dụng công nghệ này để hỗ trợ chuẩn bị bài giảng, trong khi học sinh có nhu cầu đặc biệt có thể tiếp tục sử dụng AI như một công cụ hỗ trợ học tập.

Điểm đáng chú ý nằm ở triết lý giáo dục phía sau quyết định này là việc chưa biết câu trả lời ngay lập tức cũng là một phần quan trọng của quá trình học. Học sinh cần có thời gian suy nghĩ, đặt câu hỏi, thử nghiệm và tự tìm cách giải quyết trước khi tìm đến một công cụ có thể đưa ra đáp án chỉ trong vài giây.

Điều này đặc biệt đáng lưu tâm với trẻ nhỏ. AI tạo sinh có thể viết một đoạn văn, giải một bài toán hoặc đưa ra hàng loạt ý tưởng gần như tức thì. Sự tiện lợi ấy có thể hỗ trợ việc học, nhưng đồng thời cũng tiềm ẩn nguy cơ khiến học sinh bỏ qua phần quan trọng nhất của quá trình học tập là tự mình suy nghĩ.

Một học sinh học toán không chỉ để biết kết quả, mà còn phải hiểu cách đi đến kết quả. Một bài văn không chỉ nằm ở những câu chữ hoàn chỉnh, mà còn ở khả năng tự hình thành ý tưởng và diễn đạt suy nghĩ của chính người viết. Nếu AI liên tục thực hiện thay những công đoạn này, học sinh có thể hoàn thành bài tập nhanh hơn nhưng chưa chắc phát triển được năng lực tương ứng.

Vì thế, câu hỏi New York đặt ra không phải AI tốt hay xấu, mà là sử dụng AI thế nào để hỗ trợ, thay vì thay thế quá trình học. Thành phố không loại bỏ AI mà dành một năm đánh giá tác động của công nghệ, trong khi học sinh trung học vẫn được học về tư duy phản biện, nhận diện thông tin sai lệch, an toàn và đạo đức AI.

Từ đó, quyết định tạm cấm AI trong lớp học của New York không phải là sự quay lưng với công nghệ, mà là một bước lùi có chủ đích để đánh giá cách AI tác động đến việc học và sự phát triển của trẻ. Trong khi AI ngày càng có thể làm thay nhiều phần việc của con người, giáo dục vẫn cần ưu tiên trang bị cho học sinh khả năng tự học, tư duy phản biện và tự tìm kiếm câu trả lời. ■

Hàn Quốc công nhận điện Daegwangjeon là Di sản Quốc gia

Cơ quan Di sản Hàn Quốc công nhận Điện Daegwangjeon thuộc chùa Sinansa, huyện Geumsan, tỉnh Nam Chungcheong là Di sản Quốc gia, ghi nhận giá trị lịch sử và kiến trúc của công trình có niên đại từ thế kỷ XVI.

Thời điểm xây dựng ban đầu của điện thờ chưa được xác định qua tài liệu. Tuy nhiên, dòng chữ trên xà nhà được phát hiện trong đợt sửa chữa năm 2007 cho thấy công trình được xây dựng lại năm 1638 và tu sửa năm 1840. Đến năm 2023, phương pháp xác định niên đại bằng vòng cây cho thấy một số bộ phận bằng gỗ có niên đại từ năm 1583, qua đó xác nhận công trình ban đầu được xây dựng vào thế kỷ XVI.

Cơ quan Di sản Hàn Quốc đánh giá công trình vẫn giữ được nhiều vật liệu và kỹ thuật xây dựng nguyên bản dù trải qua nhiều lần sửa chữa, mang giá trị lịch sử, học thuật và nghệ thuật cao. Cơ quan này sẽ phối hợp với chính quyền địa phương để bảo tồn và quản lý di sản.

MINH ANH